

argus

8 Tien handige tips
om geld te besparen

21 *Interview:*
YouTube-rapper
Stille Willem

9 Harten van lood
Australische gevangenen
kerfden geheime berichten
in munten

GELD

Editorial

door Laure Dijkstra

We vonden het dit jaar tijd om het uiterlijk van de Argus op te frissen. Tijdens de eindredactievergaderingen werd de aanval geopend op de stijl van de omslagen en het logo. Na veel ideeën en discussies is hier dan de eerste omslag van een modernere Argus. Dit vooral dankzij onze alleskunner Jasmin die een logo ontwierp dat aan de eisen van de rest van de eindredactie voldoet. De pauw heeft het pand verlaten.

Bovendien ben ik ook heel tevreden met de inhoud van Argus II. Nooit eerder was de redactie zo geïnspireerd als bij dit thema. Geld is even alomtegenwoordig als God, aan invalshoeken dus geen gebrek (aan geld wel). Zo tekende Maud witwastips op voor degenen die zich geïnspireerd voelen door Kaspers stuk over Holleeder. Mocht je je leven calvinistischer willen inrichten, lees dan Matthias' adviezen over zuinigheid. De vele vormen van

geld worden ook aangestipt: Max schreef over goud, Bram over munten en Jasmin over de beurs.

Als je nu nog ontkent dat je van geld houdt, hebben we gelukkig ook genoeg buiten het thema geld. Huub heeft weer een mooi verhaal voor Andere Tijden Sport gevonden en Thomas legt ons uit waarom *The Room* de beste slechte film ooit is. Bovendien heeft Henriëtte als UHSK'er in het buitenland een heel fijn verslag geschreven over haar tijd in Glasgow. Ook aan interviews dit nummer geen gebrek. Magali heeft jullie alledromen in vervulling laten gaan en sprak met Sam van StudioMassa.

Deze Argus is de tiende waaraan ik meeschrijf, op de helft van mijn hoofdredacteurschap. Het is nog steeds hartstikke leuk, maar je maakt me pas echt blij als je nu gauw doorbladert!

Colofon

Eindredactie

Laure Dijkstra
Daniël van Beek
Bram Benthem
Jesse Geurts
Jasmin Palamar

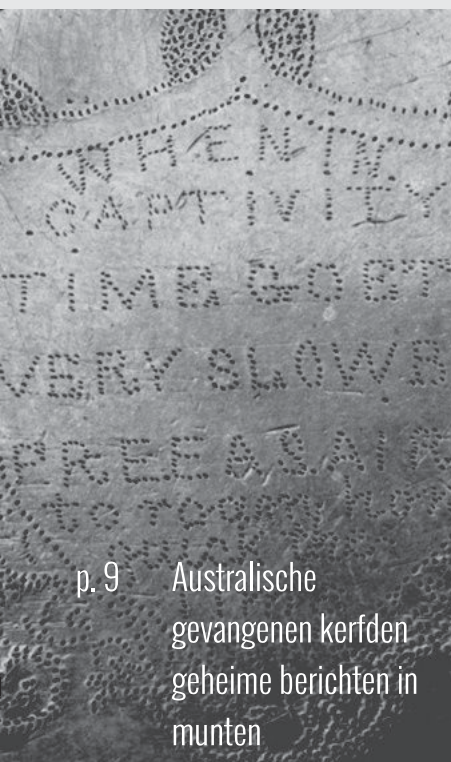
Voorzitter
Secretaris
Penningmeester
Commissaris PR
Vormgeving

Redactie

Adem Duldar
David van Thiel
Ellen Linderhof
Emma Rekar
Huub Mol
Kasper Veltman
Magali Reijneveld
Matthias Rekers
Maud van Hattum
Maud Roelse
Max Yvo van Meer
Steven de Boer
Thomas van Royen

In dit nummer

GELD

p. 9 Australische
gevangenen kerfden
geheime berichten in
munten

p. 21 INTERVIEW
Sam Tollenaar. De man
achter Stille Willem

3 REDACTIEVRAAG
Welk land zou je willen plunderen?

4 BESTUURSSTUK
Geld en vertrouwen
Timo Houtekamere

31 VERHAAL
Met de Neus op de feiten
Kasper Veltman

33 OPINIE
Het onbedoelde succes van The
Room
Thomas van Royen

THEMA: GELD

6 Wanneer sluiten we het
allergrootste casino ter wereld?
Jasmin Palamar

8 Tien tips om zuiniger te leven
Matthias Rekers

9 Harten van lood
Bram Benthem

11 Geldelijk gedrag
Laure Dijkstra

12 Uitverkoop in Zuid-Amerika
Max Yvo van Meer

14 Een puur informatieve handleiding
witwassen voor de arme student
Maud Roelse

RUBRIEK

16 VELDSLAGVERSLAG
De Slag om Verdun
David van Thiel

17 BEELD IN BEELD
Budgetteren voor dummies
Huib Mol

18 BUITENLAND
The Glasgow experience
Henriëtte Bloema

21 INTERVIEW
Sam Tollenaar. De man achter
Stille Willem en StudioMassa
Magali Reijneveld

23 DE SPELD
DOMunder wordt een
parkeergarage
Jesse Geurts

24 ANDERE TIJDEN SPORT
Tafeltennis ter ontspanning
Huib Mol

26 MET ADEM
Hosselen met Dema
Adme Duldar

27 HISTORISCHE RECHTBANK
Pablo Escobar vs. José
Max Yvo van Meer

RECENSIE

29 FILM
The Big Short. Wall Street voor
dummies
Steven de Boer

p. 31 Wat is er zo bijzonder
aan Willem Holleeder?

Welk land zou je willen plunderen?

Thomas van Royen

Nederland. Die vrekkige kaaskoppen zijn waarschijnlijk gierig omdat er wat te halen valt. En oh ja, het is qua vervoer natuurlijk de goedkoopste en makkelijkste optie.

Maud van Hattum

ik heb getwijfeld over België omdat iedereen daar lacht
ik heb getwijfeld over België want dat taaltje is zo zacht.

Laure Dijkstra

Het dodenrijk, want dan kan Otis een liedje voor me zingen. Wil wel graag terug trouwens.

David van Thiel

Sowieso Kongo. Dan komen de hardverdiende centen van illegale houtkap, wapen- en mensenhandel en onderdrukking niet in de zakken van corrupte politici terecht, maar in de mijne. Strak plan als je het mij vraagt.

Steven de Boer

België. Ze geven dat land niet gewillig terug, dus dan zo maar.

Ellen Linderhof

Dubai natuurlijk!

Jesse Geurts

Ik sluit me graag aan bij een culinaire rooftocht naar Italië.

Maud Roelse

Tadzjikistan. Lijkt me wel leuk, eens kijken wat daar te plunderen valt. Ik las dat ze er geraniums telen, dus het kan volgens mij alleen maar meevallen.

Bram Benthem

We zijn volgens mij nog niet helemaal klaar met Noord-Amerika. Manifest Destiny is net als ducttape: als het niet werkt, gebruik je niet genoeg.

Jasmin Palamar

Noorwegen, Zweden ... de Scandinavische landen. Het is lang geleden, maar wel even terugpakken.

Kasper Veltman

Dubai. Na het leeghalen van de Burj Khalifa gaan we vervolgens nog even langs de kamelenboer. Wie wil er nou geen kameel als huisdier?

Magali Reijneveld

Zwitserland, die banken liggen vol met geld van elk ander land.

Matthias Rekers

Friesland.

Adem Duldar

Napoleon plunderde de geldkluizen van Venetië, Wenen, Madrid, Berlijn en Moskou. Alleen Londen ontsnapte aan hem. Palace of Westminster, Duldar is coming!

Huub Mol

Ik zou graag Nederland plunderen, vanwege zijn exotische producten, tropische temperaturen en het gevoel van thuis zijn. Dit kun je allemaal meenemen naar plekken waar deze dingen helemaal niet bestaan.

Max Yvo van Meer

Elk land waar ze nog geen History Memes liken. De beschaving verspreidt zichzelf niet.

Geld en vertrouwen

door *Timo Houtekamer*

◆ Het thema van deze *Argus* is geld. Toen ik dat te horen kreeg, leek me dat een mooie gelegenheid om het schrijven van dit bestuursstuk op me te nemen. Als penningmeester van het bestuur van de UHSK houd ik me namelijk bijna dagelijks met geld bezig. Ik begin mijn wekelijkse kamerdag iedere keer met het tellen van de inhoud van de zes kluizen die we in gebruik hebben. Daarnaast betaal ik gedeclareerde bedragen en binnenkomende facturen, controleer ik welke bedragen er binnen zijn gekomen – denk hierbij bijvoorbeeld aan inschrijfbedragen voor activiteiten, sponsorgelden en de jaarlijkse ledencontributie – en ten slotte verwerk ik dit allemaal in de begroting waarop aan het eind van dit jaar de uitgaven even groot als de inkomsten zouden moeten zijn. Dit klinkt allemaal niet bijzonder spannend, aangezien het op de begroting immers slechts cijfers zijn. Als alles goed gaat, hoeft niemand zich daar druk om te maken. Maar wat is geld nou eigenlijk precies? En wat betekent dit voor de UHSK?

Geld kan zich manifesteren in de fysieke vorm van munten en briefjes en voor lange tijd was dit de enige vorm waarin het erkend werd. Niet iedere munt werd of wordt echter erkend als geldige valuta. Geld is dus meer dan alleen zijn fysieke verschijningsvorm; het heeft ook een functie. Geld wordt doorgaans gebruikt als betaalmiddel en ieder betaalmiddel is, zoals historicus Jan Lucassen betoogt, fiduciair. Een munt heeft dus geen waarde *an sich*, maar krijgt waarde wanneer verschillende partijen elkaar erop kunnen vertrouwen dat een bepaalde waarde gehandhaafd wordt. Noodzakelijkerwijs is deze waarde hoger dan de productiekosten van die munt. Dit is geen nieuw inzicht; op munten die tussen 1550 en 1800 in Malta geslagen werden,

was bijvoorbeeld al de spreuk '*non aes sed fides*' ['geen geld maar vertrouwen'] te lezen, waarmee de ontvanger van de munt expliciet werd aangespoord om de betaler erop te vertrouwen dat de waarde van deze munt correspondeerde met het afgesproken transactiebedrag. In principe heeft een munt dus twee verschillende waarden: een productiewaarde, gebaseerd op de kosten van het slaan van de munt, en een valutaire waarde, gebaseerd op een wederzijds vertrouwen tussen betaler en ontvanger.

Slechts een heel klein deel van het geld waar de UHSK over beschikt, bestaat daadwerkelijk uit munten en briefjes in de kluizen op de UHSK-kamer. Het overgrote deel zullen de meesten van ons hoogstwaarschijnlijk nooit in fysieke vorm te zien krijgen, aangezien het zich verdeeld over twee betaalrekeningen en een spaarrekening bij de bank bevindt. De meeste geldtransacties, zowel van als naar de UHSK, vinden daarnaast plaats in de vorm van een overschrijving van de ene bankrekening naar de andere, waarbij zowel de betaler als de ontvanger dit geld alleen in de vorm van digitaal gegenereerde getallen te zien krijgt. Wie in 2017 aan geld denkt, denkt hoogstwaarschijnlijk nog altijd aan munten en briefjes, maar het grootste deel van het geldverkeer beheren we niet in zijn metalen of papieren, maar in zijn digitale verschijningsvorm. Naast dat de valutaire waarde van het geld waar de UHSK over beschikt, gebaseerd is op een wederzijds vertrouwen tussen betaler en ontvanger, is het hierdoor eveneens gebaseerd op een vertrouwen van betaler en ontvanger enerzijds in degene die hun bankrekeningen faciliteert anderzijds.

Wat betekent dit voor de UHSK? Ten eerste zou gesteld kunnen worden, wanneer de leden en het bestuur geen

vertrouwen meer zouden hebben in het bankensysteem, dat we aan één penningmeester niet genoeg zouden hebben. Wanneer al het geld waarover de UHSK beschikt zich in de vorm van munten en briefjes op de kamer zou bevinden, zou alleen al het wekelijks tellen van de hoeveelheid ervan een volwaardige bestuurstaak kunnen zijn. Gelukkig is dit vertrouwen er wel – het is zelfs zo groot dat we de beheerder van onze bankrekening jaarlijks een tarief betalen om het geld van de UHSK veilig te bewaren, het beschikbaar te maken en er een overzichtelijk inzicht in te bieden. Vastgesteld hebbende dat het vertrouwen in het bankensysteem van zowel de leden als het bestuur van de UHSK wel tegen een stootje kan, zou ten tweede gesteld kunnen worden dat het lidmaatschap van de UHSK eveneens gebaseerd is op een vorm van vertrouwen. Leden vertrouwen erop, bewust of onbewust, dat het bedrag dat ze jaarlijks aan lidmaatschapscontributie betalen op een verantwoorde manier besteed wordt, waardoor ze er iets van gelijke waarde voor terug krijgen. Graag zou ik daarom deze gelegenheid willen aangrijpen om ieder betalend lid te bedanken voor dit vertrouwen. Als bestuur doen we enorm ons best om dit vertrouwen niet te beschamen en om het UHSK-lidmaatschap een waardige invulling te geven. ♦

Wanneer sluiten we het allergrootste casino ter wereld?

door Jasmin Palamar

♦ Een 'beurs' is niet voor niets een synoniem voor je portemonnee. Het belangrijkste wat daar in zit is waarschijnlijk je geld, in de vorm van muntjes of vertegenwoordigd door een pasje. Lekker pinnen, hoog comfortabel je geld uitgeven. Het liefst heb je er veel van, dat geld. Misschien sparen, rente vangen, buffertje creëren. En als je meer dan drie nullen begint aan te tikken, een belegging wagen. Waarom niet? Risicootje nemen, maar wel geld accumuleren. Gewoon beleggen op de aandelenmarkt, op de beurs.

In wat volgt vraag ik je aandacht voor dat beleggen. Ik weet dat het woord bij voorbaat al saai klinkt. Feitelijk is beleggen ook weinig enerverend. Behalve wanneer je lekker veel geld loopt te verdienen door die speculanten, die hebben gezegd tegen anderen dat jouw aandeel straks belachelijk veel geld gaat opleveren. De geniale financieel strateeg dat je bent, besluit jij je aandeel te verkopen voor meer dan je het inkocht. Nog meer geld, lekker.

Dan wordt je opgeschrikt door een bijzonder beeld op de televisie. De presentatrice leest bekwaam voor: 'In Barcelona hebben opa's en oma's de beurs bestormd. Deze zogenaamde "iaioflautas" wilden hun ontevredenheid uitten over de bezuinigingen die de Spaanse regering te midden van de economische crisis doorvoert.' In de centrale hal, omringd door monitoren waarop beursnotaties af te lezen zijn, eisten de bejaarden een gesprek met de beursleiding. Ze wilden hun manifest overhandigen. Dat gesprek kregen ze. Tevreden bewogen de bejaarden zich op hun eigen tempo weer naar buiten. Bij wijze van afscheid lieten ze nog even hun broek zakken, ze hadden zogezegd 'schijt' aan de beurs. Maar de beurs heeft ook schijt aan hen.

Op de beurs wordt namelijk belegd. En beleggen heeft niks met het welzijn van burgers te maken. Het is werk met als doel het accumuleren van geld, ten behoeve van de kluis van een individu.

Soms komen meerdere individuen bij elkaar om samen in hun eentje rijk te worden, hopelijk. Zo nu en dan hebben deze renteniers zo veel geld dat ze maar gokken op de aandelen van een hele groep bedrijven. Die zijn samengevoegd zodat je lekker nog sneller je geld kunt inzetten op de waarde van die bedrijven, indexbeleggen heet dat. Heb je eenmaal zo'n aandeel in handen, dan heb je een deel van een bedrijf gekocht. Je bent nu rijk en je bezit óók nog eens iets, aangenaam. Terwijl je met een slokje Châteauneuf-du-Pape die matige kaviaar wegspoelt, laat je nog wat mensen met computers speculeren over de prijs van jouw aandeel. Ondertussen bestel je een kreeftje.

Bij wijze van afscheid
lieten ze nog even hun
broek zakken

0,0002 seconden nadat de speculatie is gedaan, bereikt het nieuws je dat de prijs van je aandeel is gestegen. Je hebt geen idee of het bedrijf waarvan je aandeel is daadwerkelijk meer waard is geworden, of dat de positieve speculatie een *self-fulfilling prophecy* in gang heeft gezet. Hup, vlug verkopen. Het was toch nooit je bedoeling om iets met dat bedrijf te maken te hebben. Nog meer geld, prettig.

Dan nog maar een aandeel kopen: de formule lijkt prima te werken.

Helaas, het staalbedrijf waar je nu 1% van in handen hebt gekregen wordt minder waard. De koers van je aandeel daalt. Ook de staalleiders vinden dit maar vervelend. Ze willen graag dat jij, maar ook die verzekeringsmaatschappijen, hun aandelen blijven kopen.

Dan besluit het bestuur van de staalproducent tot het ontslaan van twintig opgeleide lassers en honderdvijftig distributiewerkers. Zo, de koers van de aandelen begint weer te stijgen, goed. Ondertussen hebben de lassers en distributiewerkers trouw premie betaalt aan dezelfde verzekeringsmaatschappijen die effectief de werkloosheid van de werkers hebben verzekerd.

Gelukkig is het in ieder geval voor bedrijven wél fijn om op de beurs genoteerd te staan. Dan investeren anderen namelijk in hun onderneming.

Heb je geld, dan kun je gokken met het welzijn van burgers

Maar ook zo werkt het niet, helaas. In de jaren negentig, midden in de bloei van de aandelenmarkt, constateert econoom Doug Henwood al dat de investeringen in ondernemingen maar gering zijn. Een aandeel is één keer een investering. Daarna wordt het verhandeld en is het een goed waar de onderneming nog weinig mee te maken heeft.

Terwijl de kreeft nog loopt te garen, bel je wat lobbyisten op. Of ze voor een gunstiger ‘investeringsklimaat’ kunnen zorgen. Je bent inmiddels het trotse lid van de 5% van aandeelhandelaren, die meer dan 90% van de aandelen op de beurs in handen heeft. Heerlijk, al dat geld. Eens even kijken of Mark Rutte nog wakker is. Eindelijk wordt ook de kreeft opgediend.

Of je de dividendbelasting wilt afschaffen. Dan krijgen we meer buitenlandse investeerders in de aandelen van Shell en Unilever. Als je genoeg geduld hebt, dan stijgen ook weer de koersen van jouw aandelen. Eventjes de politiek kapen. Lekker, die kreeft.

Waarom hebben we die financiële markt eigenlijk? Volgens enkele economen maakt dat verspreiding van financiële middelen makkelijker. Daarmee zou de economie meer geolied draaien. Onzin, zegt journalist Robert Kuttner. De speculanten op de markt zitten de werkgelegenheid en investeringen in ondernemingen juist in de weg.

Welkom in *Casino Monetario*. Heb je geld, dan kun je gokken met het welzijn van burgers. Ondertussen heeft niemand een flauw idee van de schade die de beurs de samenleving aanricht. Oh ja, natuurlijk, sommige journalisten wel. Maar die hebben geen geld. En in een kapitalistische samenleving staat geld gelijk aan macht.

De financiële markt wordt ondertussen een dominante factor van invloed op de economie. Dat hebben we gezien toen de economische crisis op de voorgaande financiële crisis van 2007 volgde. De invloedrijke econoom John Maynard Keynes waarschuwde al in de jaren twintig van de vorige eeuw: ‘Als de kapitaalsontwikkeling van een land het bijproduct wordt van de activiteiten van een casino, is het waarschijnlijk dat het werk slecht wordt gedaan.’ ♦

Tien tips om zuiniger te leven

door Matthias Rekers

We houden allemaal erg van geld, dus willen we daar ook graag wat van over houden. Maar och, wat is het moeilijk om aan het eind van de maand de balans in het zwart te houden. Daarom heeft *Argus* tien tips voor je verzameld waar winst uit te halen valt. Succes!

1

Waar zijn we met z'n allen het meeste geld aan kwijt elke maand? Juist. Ons huis. Dus wacht niet langer en verhuis gewoon! De huurprijzen in Drenthe zijn belachelijk laag, en als je dat te ver weg vindt is een kamer van de SSH groot genoeg voor vier.

Waarom krankzinnig duur 4G voor je *insta* als de universiteit gratis wifi aanbiedt? Daarnaast worden de geneugten van een gesprek van gezicht tot gezicht boven een glas kraanwater danig onderschat.

3

Op vakantie!? Dat wordt 'm dus niet meer. Je soa en je *wanderlust* kosten je honderden, soms duizenden euro's. Neuk eens onveilig op Kanaleneiland. Wandel eens over de Drentse hei (zie Tip 1). Veel goedkoper!

5

7

Lachen je vrienden je uit omdat je nog steeds geen geld hebt? Dat is snel opgelost. Weg met ze! Echte vrienden zijn rendabel, geen parasieten. En geen vrienden hebben gaat je veel rondjes en verjaardagscadeaus schelen!

Levert al dat besparen nog steeds niet (genoeg) op? Zorg dan voor inkomsten! Kijk eens om je heen: wat kan je verkopen? Voor je bed zijn gemakkelijk een paar tientjes te vangen. Voor je fiets ook. En voor een goed functionerende stoel zijn kopers zat. Wees creatief!

9

Wat kost elke dag geld? Tot wel drie of vier keer toe? Eten natuurlijk. Dus weg met die dure hobby! Honger is niet alleen goed voor de lijn, het bereiken van de Verlichting of het contempleren van zonde en vergiffenis, het is ook nog eens heel goed voor je portemonnee.

2

Vijf keer per jaar is het weer zo ver: het collegegeld wordt afgeschreven. Wat te doen, vraagt menig wanhopig geschiedenisstudent zich dan af. Simpel. Ga naar studielink.nl en kies die bètastudie. Zo krijg je straks een baan die ook nog eens financieel leuk is!

4

Over seks gesproken: *who needs condoms*? Voor het zingen de kerk uit gaan is niet alleen gegarandeerd succesvol, maar zorgt ook voor de authentieke branderige plasbuis waarvan je dacht dat je die alleen in Thailand kon scoren! Kanaleneiland, *here we come*!

6

Uit de buurt houden dus, dat gespuis. Maar hoe voorkom je dat je per ongeluk tóch die dure vriendschap begint? Begin aan een rigoureuze sportschema en heroverweeg je budget wat tandpasta en shampoo betreft. Wist je dat je daar per jaar tientallen euro's aan kwijt bent?

8

Nog steeds te weinig geld? Geen enkel probleem. Alles waar op te besparen valt, is ook gratis af te halen. Bijvoorbeeld: heb je erg veel honger? Open een willekeurige kliko en je vindt een rijkdom aan fruit dat maar half verrot is, pizzakorsten, brood en bodempjes in melkpakken. Diven die dumpsters!

10

Harten van lood

door Bram Benthem

- ◆ In zijn kersttoespraak van afgelopen jaar wees Kees van der Staaij ons op een boodschap die ons vaak, onopgemerkt, vergezelt. Rekenen we een Broodje Mario af (want nee, hier kunt u niet pinnen), dan gaat dat ongetwijfeld vaak gepaard met een munt met een waarde van twee euro. U bent zich er wellicht niet van bewust, maar u kunt er gerust op zijn dat u het broodje in elk geval niet alleen eet. ‘God zij met ons’, zo staat er op de zijkant van de munt gegraveerd.

Een mooie, geruststellende boodschap, zo noemde Van der Staaij dit randschrift. Ondanks commentaar, nog daterend vanuit het guldentijdperk, van onder meer D66 en de PvdA, wordt deze munt met (impliciete) goedkeuring van de Nederlandse overheid geslagen. Sterker nog, het was een Nederlandse minister, Gerrit Zalm, die in 1997 überhaupt mogelijk had gemaakt dat nationale overheden een eigen gekozen randschrift mochten aanbrengen op hun euromunten. Wij zijn de Nederlandse staat, en wij keuren deze boodschap goed.

Deze boodschap is algemeen, beoogd universeel. Ik vraag me af wat muntenfanaat Van der Staaij zou vinden van een groot stel munten voorzien van een individuele boodschap, die bij het grote publiek betrekkelijk onbekend lijken te zijn, net als zijn gekoesterde opschrift. Want wat doe je als je thuis wordt veroordeeld voor diefstal, overval of te hoge schulden, en je je straf zeventienduizend kilometer verderop moet uitzitten, ver weg van je geliefden? Dan pak je een munt en ga je aan de slag.

Dat was de realiteit voor vele Britten die in de negentiende eeuw vanwege hun misdaden op gedeporteerd werden

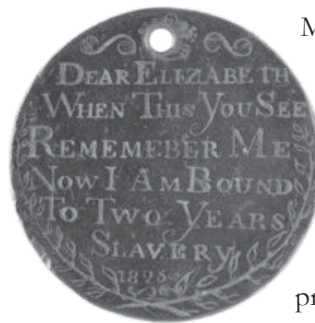
naar Australië. Het werd hen erg lastig gemaakt om afscheid te nemen van hun dierbaren. De veroordeelden lieten het daar niet bij zitten. Munten zijn klein en duurzaam en vallen niet snel op:

ideaal dus om een boodschap op achter te laten voor iemand die je zeer waarschijnlijk nooit meer terug zou zien. Dat was dan ook wat deze nieuwe Australiërs massaal deden. Van blanco munten tot bewerkte penny's, alle mogelijkheden werden aangegrepen om een laatste bericht achter te kunnen laten.

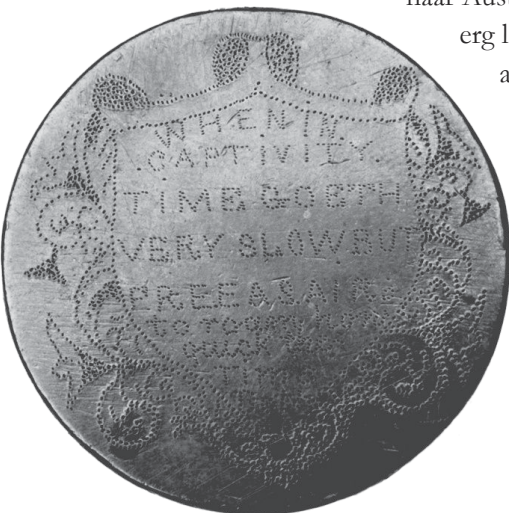
‘When this you see, remember me, and bear me in your mind. Let all the world say what they will. Speak of me.’

Deze teksten, met name het verzoek om de munt als herinnering aan de vertrokken te zien, zijn op vele exemplaren terug te zien. Edward Hawkins, George Haycock en Thomas Freeman wilden er net als vele anderen zeker van zijn dat hun Marian,

Martha en Caroline hen niet zouden vergeten. Echtgenoten, kalverliefdes, moeders, vaders, broers, zussen, kinderen. Het zijn uitiem persoonlijke boodschappen die worden vereeuwigd, maar dat individuele ligt bijzonder genoeg besloten in een prachtige universele bezigheid.

Om de teksten af te doen als formulair zou te kort doen aan hun enorme diversiteit. De munten variëren van korte, simpele boodschappen tot poëtische geschriften; van woorden die simpelweg voor zichzelf moeten spreken tot woorden die voorzien zijn van minutieus aangebrachte versieringen. Vooral de munten die puur voor dit doeleinde werden gebruikt (in tegenstelling tot bewerkte penny's), wijzen op een grootse creativiteit. Michael Lambert, een negentienjarige juwelier, laat goed zien hoe gedetailleerd zo'n munt versierd kon worden (zie de punt op de volgende pagina). Zijn achtergrond als juwelier zal hem daarbij geholpen hebben, maar ook de op het eerste oog minder creatieve misdadiger (bakkers, bankiers, kappers) deed zichtbaar veel moeite. Lambert zag kans op een klein muntje een lopende man aan te brengen, die een pijp rookt, een kan met bier vasthoudt, een gestreepte broek draagt en omcirkeld wordt door een gebladerde rand. Hij lijkt vast te zitten aan ketenen, maar dat weerhoudt hem er niet van alsnog vrij rond te lopen. Dat is nog vrij positief te interpreteren, maar soms zijn de gemunte boodschappen ronduit grimmig: ‘Elijah Swainson, Cast for Death’. Soms zijn de veroordeelden

juist erg poëtisch, zoals diezelfde Lambert: 'When I am afar beyond the seas, pray, look at this, and think of me', terwijl James Godfrey bijna shakespeareaans overkomt: 'When in captivity time goeth very slow, but free as air to roam, now quick the time doth go'.

Of de voorspellingen uitkwamen (voorstemd voor de dood; twee jaar van slavernij), of de geliefden elkaar ooit terugzagen, is vaak helaas lastig te traceren. In veel gevallen zijn deze munten directe verwijzingen naar het lot van deze mensen. Bij beschrijvingen moeten onderzoekers zich vaak beperken tot 'wellicht', 'mogelijk' en 'eventueel'. Hoe dan ook bieden ze een onbekende, onverwachte en schitterende inkijk in het leven van deze mensen.

Van der Staaijs geliefde munt poogt mensen eraan te herinneren dat God bij ze is. In die zin verschillen deze convict love tokens, de naam waaronder ze te vinden zijn in het Australisch nationale museum, niet zoveel van onze twee-euromunt. Ze willen herinneren, ze willen hoop bieden, een houvast, een baken. Of dat toen gelukt is, dat weten we niet, maar laten we alsjeblieft hopen van wel. Wat er gebeurd is met de makers van deze munten, dat weten we ook niet, maar ze bieden wel inspiratie en ruimte voor romantiek. Uiteindelijk zorgt tentoonstelling van en aandacht voor deze munten precies voor datgene wat ze ruim tweehonderd jaar geleden al beoogden. Opdat we niet vergeten. ♦

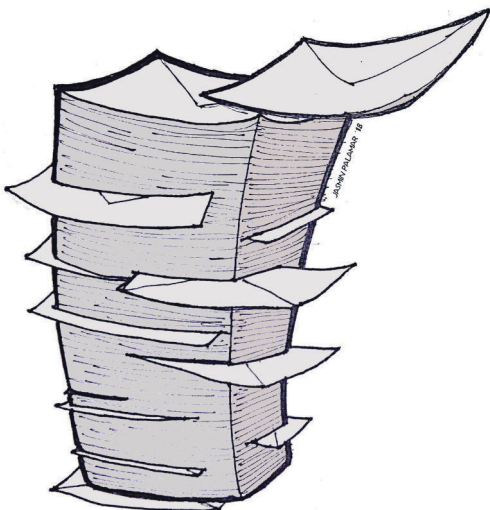
Afbeeldingen afkomstig van The Convict Love Tokens Project, National Museum of Australia.

Geldelijk gedrag

door Laure Dijkstra

- ◆ Ik kan niet met geld omgaan. Ik roep wel eens lachend dat het een wonder is dat ik nog geen schulden heb, terwijl er wel degelijk een hoog getal achter mijn naam staat. Gelukkig ben ik niet de enige die niet meer op DUO durft te kijken. In eerste instantie ging dit stuk dan ook daarover: het onmogelijk te onthouden verschil tussen bruto en netto en het modaal maandinkomen. Toen ik opschreef hoe leuk het is om schoonmaakmiddel te kopen, realiseerde ik me echter dat ik vrij onverantwoordelijk geld uitgeef. Ik besloot mijn leven een maand lang te beteren met de Argus als stok achter de deur. Dat projectje mislukte – en daarmee mijn artikel. Reflecterend deel ik daarom wat situaties uit mijn geldelijk gedrag. Als je je hierin herkent is dat goed voor de sociale cohesie van de pecuniaire prutters en zo niet, dan relativeert het je eigen incompetentie een beetje.

Ten eerste, de papierstapel. Mijn strategie was altijd om enveloppen ongeopend in een lade te smijten tot ik me op een dag afvroeg wat erin stond – of niet. Sommige brieven maakten me wel nieuwsgierig, dus die gingen geopend in de la. Een mooie illustratie hiervan is een factuur die ik per mail ontving van iets dat ik maanden geleden had aangevraagd en niet meer wilde hebben, dus ik besloot dat ik niet hoefde te betalen. Na de eerste aanmaning op de deurmat begon het besef te dagen dat het misschien toch moest. Anderhalve week na de tweede aanmaning heb ik maar die 6,50 overgemaakt. Sinds ik dit overwonnen heb, gaat het stukken beter: ik verstop geen brieven meer voor mezelf en maak zelfs mijn loonstrookjes direct open.

Ten tweede, de winkels. Boodschappen doen is best problematisch als je een paar gaten in je hand hebt. Ik kom regelmatig thuis met een enorme boodschappentas omdat er zoveel in de aanbieding was. Mijn voorraadkast is gevuld met blikjes tonijn en enkele kilo's rijst: het komt tenslotte toch ooit wel van pas. Bovendien, als de chocolade per drie repen in de bonus is, kan je het maar beter kopen toch? Scheelt weer zestig cent. Als je kont almaar dikker wordt en je portemonnee almaar dunner, zou dat echter een aanwijzing kunnen zijn dat een beetje discipline geen slecht idee is. Mijn oplossing: slechts één of twee keer per week boodschappen doen. Dit werkt best goed omdat ik budgetteren teveel moeite vind. Of eigenlijk ook niet, want het is me pas sporadisch gelukt zo te leven. Wél koop ik altijd zoveel mogelijk bij de groenteboer, dat is veel goedkoper, niet allemaal in plastic verpakt en kan ik zelf afpassen. Bovendien is het daar extra leuk omdat ze niet weten dat ik Turks versta.

Ten slotte wil ik ook zeggen dat je alsjeblieft dure dingen moet kopen. Niet alles natuurlijk, hoe mooi een gouden nietmachine ook is, niet alles. De afgelopen maand heb ik met de Argus in mijn achterhoofd nog steeds heel veel verkeerd gedaan, maar wel minder kleine zooi gekocht. Ik vond wel een paar luxeproducten, waarmee ik heel blij ben. Koop een trui die je nog zes jaar kan en wil dragen. Dat geldt ook voor de fruitschaal, de oorbellen en de kimono die ik kocht: ze blijven. Als je je geld toch uitgeeft, kan je er maar beter gelukkig van worden – zolang je niet in een kartonnen doos belandt. ◆

◆ Daar sta je dan voor het schap. Dertig blikken kippensoep voor de prijs van twee. Zo'n koopje, wie laat dat nou liggen? Je bent immers een dief van je portemonnee als je het niet doet, en wil je bekend staan als een dief? Nee, dat dacht ik niet. Dus laad je je mandje in, plopt je arm bijna uit de kom door het gewicht en begeef je je naar de kassa. Je knalt je mandje op de band, laadt hem uit tot het zweet op je voorhoofd staat en kijkt geduldig toe hoe Truus van de kassa elk blikje scant en vervolgens je bonuskaart vraagt. En je bent zo blij want kippensoep is immers de beste soep van de wereld en nu hoeft je de rest van de maand geen boodschappen meer te doen. Maar na het vijfde blik soep binnen een week word je al een beetje moe van de smaak van kippensoep en tegen blik tien aan ben je de smaak van kippensoep helemaal zat. Maar daar zit je dan met twintig blikken kippensoep waar je wel voor hebt betaald maar die niemand wilt. Want je huisgenoten hebben immers ook geen zin in zoveel kippensoep. Met andere woorden, je bent verzadigd en kippensoep verliest zijn waarde voor je.

Het zal je misschien verbazen maar Spanje had een soortgelijk probleem in de zestiende eeuw. Ze hadden namelijk ook een mooie aanbieding gevonden waar ze geen nee tegen konden zeggen. In Zuid-Amerika, dat wel, niet in de lokale Albert Heijn. Dankzij de ontdekking van Zuid-Amerika had Spanje toegang tot een gigantische hoeveelheid goud. En wie zegt er nou nee tegen een berg goud? Goud laat de planeet roteren, zegt men ook wel. In de zestiende eeuw was dit ook niet anders en de Spanjaarden begonnen gretig goud binnen te harken en hele vloten te vullen met goud en zilver. En het had zo mooi kunnen zijn. Goud en zilver voor iedereen! Nu was

het wel lastiger en historisch gezien controversiëler om het goud op te graven dan je mandje te vullen met blikken kippensoep. Ook is het makkelijker om op je stadsfiets naar huis te gaan dan een vloot vol met goud of zilver te laden en dan maar te hopen dat je onderweg geen Nederlandse vloot tegenkomt of een storm. Op je fietstocht naar huis kun je hooguit een regenbui of een rood licht tegenkomen. Maar dat mocht de pret niet drukken en dat hield de Spanjaarden ook zeker niet tegen. Laadruim na laadruim werd afgetopt en de Spanjaarden waren er helemaal klaar voor om het rijkste land van Europa te worden.

Tegen blik tien aan
ben je kippensoep
helemaal zat

Helaas had het wel hetzelfde effect als te veel soepblikken. Omdat iedereen zoveel soepblikken heeft verliezen soepblikken hun waarde. Want laten we wel wezen, dingen zijn alleen speciaal als jij de enige bent die het bezit. Ook bij goud en zilver was dit het geval. De Spaanse markt werd volgepompt met obscene hoeveelheden edelmetalen. En omdat iedereen opeens veel meer goud had werd het goud dus ook minder waard waar ze bijstonden, maar natuurlijk reageerde de Spaanse overheid hier goed op en legde ze de goudimport aan banden! Oh nee wacht. Ze zette dit gewoon lekker door.

En dan komt het eeuwenoude principe van vraag en aanbod kijken. Je bent er vast van op de hoogte, maar ik leg het toch nog even uit want ik moet mijn woordenaantal halen. Stel je voor dat iedereen de nieuwe *spinner* wilt

hebben en dus massaal naar de Bart Smit rent. Voor je het weet denkt de Bart Smit dat ze wel meer geld kunnen vragen voor hun *spinners* en gooien ze de prijs omhoog. Maar voor je het weet denkt iedereen 'Ja hallo, dan haal ik m'n *spinner* wel op bol.com of bij de Studystore. Pak ik ook nog mijn UHSK-korting mee.' En dan zit de Bart Smit met een probleem: niemand koopt nog *spinners* omdat het allemaal veel te duur is geworden. En vervolgens zit de Bart Smit tot hun nek in de *spinners* die niemand koopt omdat je de prijs te ver omhoog hebt gegoooid.

Hopen dat je onderweg geen Nederlandse vloot tegenkomt

En Spanje had hetzelfde probleem. Oké, ze zaten niet met een vlootlading aan spinners maar het principe was hetzelfde. Het goud werd Spanje ingepompt alsof ze een opblaaskrokodil probeerden op te blazen met een luchtunnel en iedereen vierde feest want, hoera meer goud. Waar mensen geen rekening mee hielden was dat deze nieuwe welvaart de prijzen omhoog zou duwen. Dus wat er eigenlijk veranderde was dat je een grotere stapel Spaanse dubloenen mee moest nemen als je je portie paella ging halen.

Stel je voor dat iedereen de nieuwe *spinner* wilt hebben

En dan komt er nog bij kijken dat Spanje de enige was met deze nieuwe bron van goud en dat klinkt heel voordelig voor je internationale positie maar voor je handel was het funest. Want leuk dat je meer goud binnenhaalde maar doordat je marktprijs door het dak schoot kunnen je burens nu opeens niet meer je goederen betalen en gaan ze ergens anders heen. Want wie gaat er nou zoveel goud betalen voor paella? En ja, sangria is lekker, maar om daar nou vijftig gulden voor neer te tikken is ook weer zo wat. De Spanjaarden zaten dus in hetzelfde parket als de Bart Smit met de spinners. Tot hun nek in de paella en niemand die het koopt.

Dit alles zet iemand toch hopelijk aan het denken, en zo niet, dan doe ik het wel even voor je. De moraal van deze historische anekdote is dat je de mooie dingen in het leven met mate moet doen. Anders zijn deze onderhevig aan inflatie en verliezen ze hun waarde. Wees geen gierige Spanjool, wees een berekende Hollander. ♦

Een puur informatieve handleiding witwassen voor de arme student

door Maud Roelse

♦ **Je kent het wel: het is het einde van de maand en je kunt wel een extra zakcentje gebruiken. Je hebt nog wat zwart geld van je criminele activiteiten achter de hand, maar dit geld kun je niet gebruiken, want ja, het is zwart geld. Aangezien je niet de rest van de week op water en brood wil leven, zit er nog maar één ding op: witwassen! Er is echter een probleem: je hebt absoluut geen kaas gegeten van geldzaken. Geld verdienen met je handeltje in gestolen Swapfietsen of de doorverkoop van samenvattingen, dat is meer jouw ding. Maar wees niet gevreesd: leven op Cup a Soup of instant noedels is niet nodig, jij gaat dineren als een prins. Hier komt een korte, eenvoudige handleiding witwassen, met tips van jouw favoriete topcrimineel. Oké, dat dan weer niet, maar je gaat wel leren hoe je jouw minifortuin om kunt toveren in kogelbiefstuk met pepersaus.**

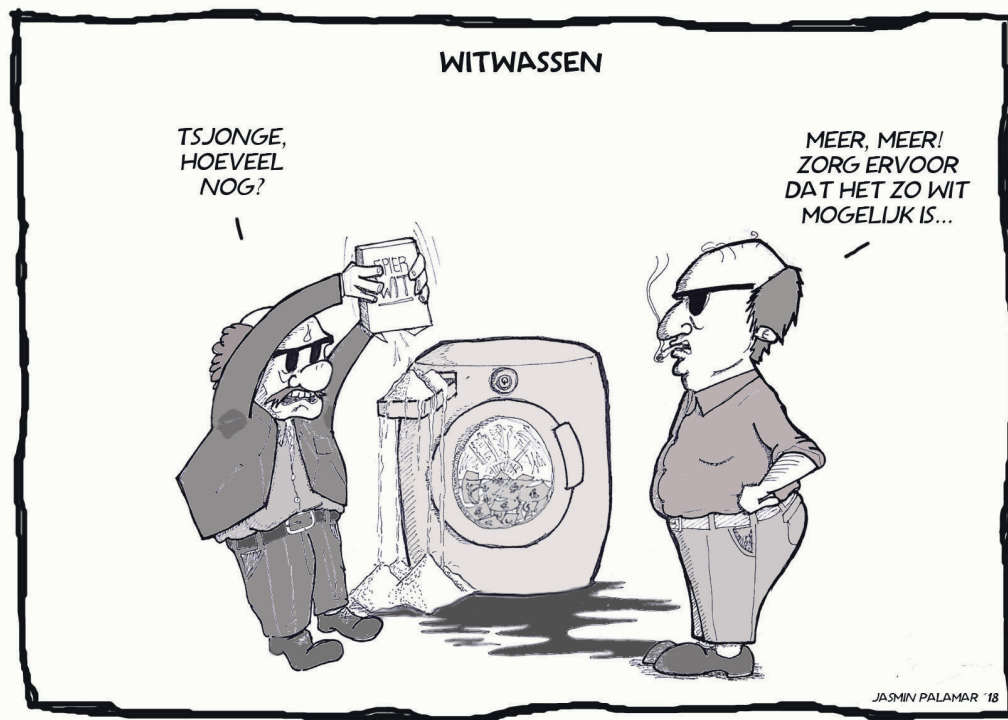
Allereerst is het goed de verschillende fases van het proces even door te lopen. We onderscheiden inbreng, circulatie en integratie. Eerst moet je het, meestal contante, geld in het financiële systeem brengen. Vervolgens ga je een aantal complexe financiële transacties uitvoeren om de oorsprong van het geld te verhullen. Daarna ga je het vermogen in de bovenwereld investeren. Oké, zo klinkt het allemaal wel heel eenvoudig. Gewoon even drie stappen doorlopen en je bent klaar voor een etentje bij De Librije. Dat is natuurlijk iets ingewikkelder, laat me het je uitleggen.

Laten we even een eenvoudig voorbeeld nemen: je hebt een fortuin verdiend met de illegale verkoop van gelekte *Game of Thrones*-afleveringen. Jij bent immers niet het soort piraat die de afleveringen gratis op watchfree.com gooit. Zoals eerder genoemd wil je het geld dat je daarmee hebt verdiend omtoveren in boerenduif met koolrabi en hazelnoot. Daarom besluit je een paar bedrijven op te richten in een ver land met gebrekkige controle op geldstromen. Ook richt je een vennootschap op in eigen land. Hoe je dit precies moet doen, moet je maar even googelen. Een besloten vennootschap oprichten is niet eenvoudig en moet volgens een aantal regels gebeuren. Gebeurt dit niet, dan heeft de totstandkoming van de bv

nooit plaatsgevonden. Het is in ieder geval goed te weten dat je aan een aantal eisen moet voldoen, namelijk: je moet minimaal één eurocent als startkapitaal hebben en je moet een vennootschap oprichten via de notaris. De notaris moet een notariële akte opstellen met daarin de statuten. Statuten zijn gewoon grondregels, maar statuten klinkt lekker moeilijk en officieel. Ontbreekt de notariële akte, dan leidt dit tot nietigheid. De bv bestaat dan niet. Het is ook nodig om ingeschreven te worden in het handelsregister, want tot dat gebeurt ben je hoofdelijk aansprakelijk. Hoofdelijk aansprakelijk houdt in dat elke schuldenaar aansprakelijk is voor de gehele schuld van de schuldeiser, ook als er meerdere schuldenaren zijn. Als ik jou was zou ik me snel inschrijven bij het handelsregister, anders moet jij straks dokken als één van jouw complicen zich in de nesten heeft gewerkt door te investeren in de V&D.

Je gaat wel leren hoe je
jouw minifortuin om
kunt toveren in
kogelbiefstuk met
pepersaus

Al het geld dat jouw bloeiende handeltje oplevert, wordt gestort en overgemaakt naar één van jouw bedrijven in het buitenland. Vervolgens maakt dat bedrijf het weer over naar een ander bedrijf dat eveneens van jou is. Jouw eigen bedrijf gaat vervolgens geld van het buitenlandse bedrijf lenen en je creëert dan een fictieve omzet en winst. Oké, lees dat stukje nog maar even een keertje. Het is eenvoudiger dan het klinkt, geloof me. Als je het eerder beschrevene doet, kun je toch lekker winst maken, zonder dat de politie erachter komt dat er achter die lieve student Keltische taal en cultuur een geharde crimineel schuilgaat. Dit is natuurlijk niet de enige manier om je centjes wit te wassen, maar slechts een voorbeeld. Je kunt ook witwassen via het casino of online. Het is vooral belangrijk dat het geld op zo'n ondoorzichtige manier verplaatst wordt, dat het niet meer terug te leiden is naar jouw illegale

praktijken. Je kunt ook gebruikmaken van valse facturen om je zwarte, criminele vermogen een schijnbaar legale status te geven. Het zwarte geld gewoon contant uitgeven kan ook, maar dit gaat op den duur nogal opvallen aangezien bijna iedereen tegenwoordig pint. De weekendboodschappen contant afrekenen is tegenwoordig al verdacht, dus een nieuwe Fiat Multipla afrekenen met biljetten van vijf euro raad ik je niet aan. Het kopen van een Fiat Multipla trouwens ook niet.

**Maak het vooral zo
ingewikkeld mogelijk en
wees, wat je ook doet,
niet transparant**

Een paar puntjes van aandacht bij dit razend interessante witwasproces: zorg ervoor dat het geld wisselt van de ene valuta naar de andere. Dit maakt de omloop van jouw geld nog ondoorzichtiger. Let erop dat je meerdere vennootschappen, trusts, stichtingen en andere rechtspersonen in verschillende landen, die onderlinge transacties ondergaan, gebruikt. Maak het vooral zo ingewikkeld mogelijk en wees, wat je ook doet, niet transparant. Ook kan het handig zijn een katvanger te gebruiken. Dit is een persoon die geld ontvangt op zijn rekening, dat hij vervolgens moet overboeken of opnemen en afgeven. Dit kan je oom Jan misschien wel doen, die is toch werkloos sinds hij het budget voor het personeelsuitje heeft geïnvesteerd in *bitcoins*. Ga ook vooral smurfen. Dat klinkt leuk en dat is het ook wel. Smurfen is namelijk het

vervoeren of overboeken van kleine hoeveelheden geld om onder de meldingsgrens te blijven. Dit kun je ook eenvoudig uitbesteden aan je buurjongen van veertien. Dan kan hij zijn krantenwijk opzeggen en ontstaat er een win-winsituatie.

Mocht je dit nu lezen en denken: “Man man man, wat is witwassen een boel werk zeg! Ik ga nog liever een paper over de vroegmiddeleeuwse kookcultuur in Zuidoost Wales in het Iers schrijven”, dan snap ik dat helemaal. Gelukkig kan ik je vertellen dat ze nog een crewlid voor alleen de nacht zoeken bij de McDonald's aan de Oude Gracht in Utrecht. Dan kan je daar allemaal wit geld gaan verdienen dat je meteen uit kunt geven aan bonusproducten in de Albert Heijn. Met een beetje geluk zijn de Knorr wereldgerechten in de aanbieding. Eerlijk is eerlijk, het is toch wel een fijn idee dat je niet elk moment van je bed in je studentenkrot ergens in Kanaleneiland kan worden gelicht, omdat je ome Jan per ongeluk zijn mond voorbij heeft gepraat over de witwaspraktijken, nietwaar?

Ik ben me ervan bewust dat dit artikel over kan komen als aanmoediging om het criminele pad te bewandelen. Mogelijk heeft dit iets te maken met het frequente gebruik van de gebiedende wijs, wie zal het zeggen. Laat ik daarom, om niet over te komen als iemand zonder moraal, even de site van het Anti Money Laundering Centre quoten: ‘Witwassen verziekt de economie en de samenleving. [...] Witwassen is een ernstige bedreiging voor de economie en het tast ook de integriteit van de financiële sector aan.’ Houd dit vooral in het achterhoofd als je weer eens geneigd bent een stomerij te openen in Tsjetsjenië om je geld van kleur te doen veranderen. ♦

De Slag om Verdun

door David van Thiel

◆ **Oorlog heeft altijd een prijs. Voor mij heeft de rol van geld altijd de lelijke kant van oorlog benadrukt: mensenlevens zijn minder waard zijn dan het geld dat je met hun overlijden kan verdienen. Elke veldslag in de geschiedenis heeft zijn verdieners, winnaars en verliezers. Maar een veldslag die echt een hele hoge prijs had, was de Slag om Verdun in 1916.**

De Slag om Verdun heeft een aantal records op zijn naam. Allereerst is het de langstlopende veldslag uit de geschiedenis met een duur van 299 dagen. Daarnaast is het de op een na bloedigste slag uit de Eerste Wereldoorlog. Alleen de Slag aan de Somme in hetzelfde jaar kostte meer soldaten het leven. Interessant om te weten is dat de Slag aan de Somme werd versneld, omdat de Franse legerleiding bang was dat het anders te laat zou zijn. De Fransen hadden het namelijk zo zwaar bij Verdun, dat ze de Britten aanmoedigden om het offensief te vervroegen. De Slag om Verdun had een enorme impact op zowel Frankrijk als Duitsland. Het was een enorme overwinning voor Frankrijk en misschien wel de grootste nederlaag van Duitsland in de oorlog.

Wat was het Duitse plan? Het westfront, dat liep van de Noordzee tot Zwitserland, zat inmiddels al twee jaar muurvast. De Duitse opperbevelhebber Erich von Falkenhayn was toch van mening dat een doorbraak in het westfront mogelijk was. Die doorbraak zou ook van grotere waarde zijn dan een gelijksoortige doorbraak in het oostfront. Dit was in tegenstelling tot de mening van velen binnen het Duitse opperbevel. De populaire Duitse generaals Hindenburg en Ludendorff hadden aan het oostfront grote successen behaald en hadden velen overtuigd dat Rusland het snelst te verslaan was. Falkenhayn genoot echter het vertrouwen van de keizer en zodoende bedacht hij eind 1915 een plan om de geallieerden te breken. De offensieven van 1915 hadden de strijdende partijen laten inzien dat het vrijwel onmogelijk was om daadwerkelijk de linies te doorbreken. De technologische ontwikkelingen van de twintigste eeuw maakten de verdediging veel sterker dan de aanval. Falkenhayn besloot daarom tot een andere strategie. Als doorbreken niet lukt, dacht hij, dan zou hij de Fransen uitputten. Het plan was om een plek te vinden in het front die de Fransen koste wat kost zouden verdedigen. De vestingstad Verdun aan de

Frans-Duitse grens stond symbool voor de weerstand tegen de Duitse invasie en zodoende zou het verlies ervan een grote klap zijn voor het Franse volk. De Franse legerleiding kon dan hoe dan ook Verdun niet opgeven. Falkenhayn wist hiervan en hoopte dat de Fransen al hun reserves zouden opofferen om Verdun te behouden. Het Franse leger *weisßbluten* ('doodbloeden') was dus het hoofddoel dat Falkenhayn in gedachten had.

Op 21 februari 1916 begon het offensief met een groot artilleriebombardement. Honderdvijftigduizend Duitse soldaten rukten op over een twaalf kilometer breed front tegen een Franse troepenmacht van zo'n dertigduizend man. De aanval was aanvankelijk succesvol. De Fransen waren hard geraakt door het artilleriebombardement. In de eerste week wisten de Duitsers tien kilometer terrein te winnen en een paar van de forten van de stad in te nemen, waaronder het grootste fort, Fort Douaumont. Dit laatste was meer een strategische zet van de Fransen, die inzagen dat het verdedigen van zo'n fort zinloos was, aangezien de zware artillerie de forten gemakkelijk aan gort kon schieten. Ondanks de vroege Duitse successen vochten de Fransen bikkellhard terug. Soms waren de Franse soldaten genoodzaakt om zich dagenlang te verdedigen vanuit bomkraters en vluchtig gegraven loopgraven. Ook liepen de Duitse bestormingen soms uit op verschrikkelijke man-tot-mangevechten, waar soldaten vochten met alles wat ze maar tot hun beschikking hadden. In juni wisten de Duitsers nog een ander belangrijk fort, Fort Vaux, in te nemen, maar hierna liep het Duitse offensief vast. Het beoogde doel werd bij lange na niet gehaald. De Fransen stuurden immers wel enorm veel soldaten naar Verdun. In april waren vijfhonderdduizend man gelegeerd bij Verdun, maar het lukte de Duitsers niet om deze manschappen efficiënt te doden. Falkenhayn had berekend om vijf Franse soldaten te doden voor elke twee Duitse slachtoffers, maar in werkelijkheid waren de verliezen één-op-één. In juli staakten de Duitsers dan ook de aanval, inziend dat het plan verder uitvoeren zinloos was. Falkenhayn werd ontslagen en vervangen door Hindenburg.

Hindenburg was altijd al een tegenstander geweest van een offensief in het westen en liet Verdun links liggen. Hij zou het nieuwe front wel verdedigen, maar zou geen extra steun geven aan de manschappen aldaar. Hij had het op

dat moment ook al veel te druk met de Slag aan de Somme verder in het noorden van het westfront en het Brusilov-offensief aan het oostfront. Duitsland had het op dat moment dus zwaar te verduren en ruimte voor een eigen offensief was er niet. De Fransen hadden het nog niet opgegeven. Zij waren niet tevreden met de terreinwinst van de afgelopen maanden en zetten een tegenoffensief in. De Duitse verdedigers kregen weinig steun door bovengenoemde redenen en na vier maanden van onmenselijke strijd wisten de Fransen het front weer te brengen waar het in 1915 was en waren alle forten heroverd. Op 20 december werd het Franse tegenoffensief officieel

beëindigd. In heel Frankrijk werden de klokken geluid om de enorme overwinning te vieren. Daarentegen zag de Duitse legerleiding dit als een grote nederlaag. Zo groot was de klap, dat de Duitsers geen nieuwe offensieven zouden beginnen aan het westfront in 1917. De Slag om Verdun had elf maanden geduurd, driehonderdduizend soldaten het leven gekost en nog eens zevenhonderdduizend soldaten waren gewond geraakt. De Slag om Verdun is later symbool gaan staan voor de zinloosheid van de Eerste Wereldoorlog. Miljoenen soldaten verloren hun leven, maar waarvoor? ♦

Budgetteren voor dummies

BEELD IN BEELD

door Huub Mol

♦ De mannen hebben pauze. Is het niet na een potje voetbal op een gortdroog veldje, dan is het wel na de eerste, onbegrijpelijke wiskundeles van het gloednieuwe schooljaar. In ieder geval warm genoeg om jezelf te hydrateren met een heerlijk lauwe Euroshopper-cola, vers uit het schap. Light nog wel! Moeders zal trots zijn. Het is budgetteren geweest, de laatste twintigcent-muntjes zijn uit de onderste regionen van de spaarvarkens gevist. Oprecht bedankt jongens, het plaatje is geweldig geworden. Het proces is herkenbaar; elke fatsoenlijke school heeft zo'n hemel op steenworpafstand liggen, een hemel die bestaat uit blikjes fris, het liefst zo goedkoop en zoet mogelijk, en ham-kaascroissantjes die zo laag in voedingswaarde zijn waardoor honger alleen maar toe zal nemen. In het niet vallen de repen aan de rechterkant, de volledige focus bij de jonge knapen is gericht op de afrekening. De maker moet ongelooflijk genoten hebben van het schouwspel wat op vele manieren voorkomen had kunnen worden. 'Hé Joris! Als jij alle muntjes pakt, kunnen we sneller naar buiten!' Wat Joris ook heeft mogen antwoorden, laat staan of de vraag wel gesteld is, de jongens staan in ieder geval op hun strepen om schulden te voorkomen. Aan de andere kant blaast de orde alle andere facetten die verder in het beeld te bespeuren zijn omver. Dit waanzinnige viertal ontgaat weliswaar alle vorm van samenwerking die uit deze situatie te halen valt, maar lijken nochtans Guinness World Records te willen benaderen voor het wereldrecord

'gebruik zoveel mogelijk beurtbalkjes in combinatie met proviand van een zo laag mogelijke verkoopwaarde op één loopband'. De braafheid van de vier aspirant-economen spat er vanaf. Wat goed is komt snel. Het grote slachtoffer van deze situatie is het meisje achter de kassa. In haar babyblauwe outfit moet ze doen alsof ze haar beeldschermje nodig heeft, met een zo neutraal mogelijk gezicht. Om te zeggen dat haar barbierode haren het beeld niet vervrolijken is een understatement te noemen. De centen moeten verdiend worden. Heel de zomer zwoegen voor een schamel loon; het is voor veel jongeren de keiharde werkelijkheid. 's Avonds een clandestiene alcoholische nuttiging in een zomers parkje waar aan wordt gedacht in de hel die supermarktwerk heet. Op weer zo'n zwoele middag ontketent zich een file bij de grootste supermarktketen van ons kikkerlandje. En dat terwijl er wel aan de lopende band cola wordt besteld. Zo ontstaat in een lege supermarkt een komisch misverstand. ♦

The Glasgow experience

door Henriëtte Bloema

◆ **Ik was nog nooit in Schotland geweest, maar ik had altijd al de droom om een tijdje de geschiedenis van een ander land in te duiken. Over Schotland was ik steeds meer te weten gekomen en het land trok mij enorm. Toen ik een foto van de Universiteit in Glasgow zag was ik meteen verkocht. Hier moet ik heen dacht ik!**

Mijn avontuur in Glasgow begon op 28 augustus, toen ik op Glasgow Airport aankwam met mijn twee koffertjes. Ik had gepland dat ik een week voor het begin van de introductie aan zou komen, zodat ik de stad zelf kon verkennen. Van tevoren had ik nog geen kamer geregeld, want ik dacht dat ik die zo vroeg voor het begin van het semester (dat pas begin oktober begon) wel zou vinden. Daar had ik gelukkig gelijk in. Ik verbleef namelijk maar één week in een hostel voordat ik via internet al een kamer gevonden had die vijf minuten van de universiteit was. Wat een geluk!

De eerste week doorbrengen in een hostel was ook ontzettend leuk, want veel mensen zaten in hetzelfde schuitje en zochten ook een kamer in de stad. Elke avond bij het eten vertelde iedereen elkaar verhalen over hun hospiteer- en kamer-zoek-ervaringen van die dag. Ook heb ik toen een leuke Griekse kunststudente ontmoet die al een jaar in Glasgow studeerde aan de Glasgow School of Art, dus ze kon mij alle ins en outs van Glasgow laten zien. Met haar ben ik bevriend gebleven en daardoor heb ik zelfs haar diploma-uitreiking en verjaardag meegemaakt. Aan een andere hele aardige Schot die ik in het hostel ontmoet had, heb ik ook veel gehad. Hij woonde zijn hele leven al in Schotland dus hij heeft mij alles over muziekbars, whiskycafés en leuke wandeltochten in de buurt kunnen

vertellen. Zo heb ik mij de eerste week ontzettend goed kunnen vermaken.

Toen ik na een week mijn kamer gevonden had, begonnen de introductieweken. Dat waren twee weken vol activiteiten en feesten waardoor je veel internationale en Schotse studenten kon leren kennen. Ook leerde ik dat hier ontzettend veel *societies* waren, van een *swing dance society* tot een *whisky tasting society*, en van een zwerkbalk *society* tot een *cheerleading society*. Er waren er teveel om uit te kiezen! Nu heb ik het zwerkbalk en cheerleaden gelaten voor wat ze waren, maar ik ben wel veel naar het Swingdansen en het Whiskyproeven geweest. Erg leuk was dat!

In de introductieweken heb ik ook de leukste vriendengroep opgedaan door alle activiteiten. Samen met een Nederlandse jongen die ik ook in het hostel ontmoet had, hebben we een plan gemaakt om een Whatsappgroep te starten en daar iedereen, die we door de verschillende activiteiten ontmoeten en ons leuk leken, voor uit te nodigen. In de avond zouden we dan met z'n alle uitgaan. Na een dag van een *Scavenger Hunt* (een opdrachterspel rondom de universiteit) en een Schotse dans workshop, bestond de Whatsappgroep uit meer dan dertig mensen. Met z'n allen spraken we af in *Ashton Lane*, de ultieme uitgaansplek voor studenten. Na een lange week van verschillende activiteiten en 's avonds uitgaan had ik een groepje mensen gevonden waar ik het ontzettend goed mee kon vinden. Met dat groepje heb ik de rest van de maanden ontzettend veel tijd door gebracht. Zo hebben we ook alle feestdagen samen gevierd zoals Thanksgiving, Halloween, Sinterklaas en kerst. De meeste mensen ga ik zeker nog vaker zien, want we zijn in een korte tijd enorm goede vrienden geworden.

Ashton Lane by night

Een echte aanrader dus om actief mee te doen met de activiteiten in de introductieweken en gewoon iedereen te vragen om mee een drankje te gaan drinken. Het leuke is namelijk dat iedereen nieuw is en dus (bijna) altijd open staat voor een nieuwe vriendschap.

Na deze uitgebreide introductie van het begin van mijn avontuur zal ik mij voornamelijk richten op mijn ervaring met de universiteit. Er is nog veel meer te vertellen over mijn *Glasgow Experience*, dus als je benieuwd bent: vraag gerust als je mij tegenkomt in Utrecht!

De organisatie van de University of Glasgow is echt fantastisch! Vanaf het begin dat ik mij heb aangemeld verloopt de communicatie ontzettend goed. Ze houden je van alles op de hoogte via e-mail en sturen altijd twee of drie reminders zodat je niks vergeet tijdens al het geregeld. Ook is er een studie informatiedesk waar je met al je vragen terecht kan. Je wordt dan altijd binnen vijf minuten geholpen. Wat ik helemaal geweldig vind is dat ze zo ontzettend hulpvaardig zijn. Ik was namelijk drie weken echt goed ziek (en nee niet alleen van de vele whisky's en *fried marsbars*) en ze namen dat ontzettend serieus. Ik vreesde namelijk dat ik wellicht vakken niet zou kunnen afronden omdat ik zoveel miste en anders wellicht met de Erasmusbeurs in de knoop zou komen. Gelukkig kon ik meteen een afspraak maken met een studieadviseur die, na mijn geuite zorgen, meteen samen met mij een plan van aanpak maakte voor de aankomende deadlines en ook

aanbood om alle cursuscoördinatoren te e-mailen om te vragen of ik uitstel kon krijgen. Zelf hoefde ik niks meer te doen en werd ik op de hoogte gehouden van het e-mailcontact. Ik vond dat ontzettend fijn dat ik zo snel en zo persoonlijk geholpen werd; helemaal als je bedenkt dat de universiteit bijna 25.000 studenten huist.

Ik heb drie vakken gevolgd: *North American History*, *Renaissance Scotland* en *Saints and Sinners*. Het laatste vak was een honoursvak over de Reformatie in Schotland, maar zo interessant vond ik dat niet. Ik zal er daarom ook niet meer woorden over vuilmaken. De andere twee vakken vond ik wel fantastisch! *North American History* was een tweedejaars vak die de gehele Noord Amerikaanse geschiedenis door middel van drie hoorcolleges en een werkcollege duidelijk probeerde te maken. De hoor-colleges werden gegeven in de *Bute Hall*, een hal die lijkt op een kathedraal met prachtige glas-in-lood ramen en een enorm orgel. Ook de diploma-uitreikingen worden daar gehouden. Erg bijzonder dus om daar drie keer per week les te krijgen. Het vak zat erg goed in elkaar en de docenten waren allemaal enorm goed. Alle docenten die de hoorcolleges gaven vertelden hun verhaal met zoveel passie en enthousiasme dat ik het echt een feest vond om naar de colleges te gaan. Ze legden de *Boston Tea Party* uit alsof ze er zelf bij waren geweest. Ze gaven je echt het gevoel dat de studie geschiedenis ook de meest nuttige studie was die je kon doen en dat je met de studie een goede bijdrage kan leveren aan de maatschappij; dat gaf heel veel motivatie. Het is erg leuk dat in Schotland geschiedenis overal erg belangrijk wordt gevonden en dat merk je ook aan de manier van lesgeven.

Bij het vak *Renaissance Scotland* kreeg ik dat gevoel ook. Dit was een vierdejaars Honoursvak waarbij je toewerkte naar een eigen researchpaper. De eerste zes weken gingen over de kernaspecten van de Renaissance en de Reformatie met betrekking tot Schotland. In de overige vijf weken werden we in een van de gebouwen geplaatst waar de Glasgow University Collections liggen. Daar mochten we kennismaken met een origineel object, document of boek dat met de Renaissance en Reformatie in Schotland te maken had. Ik kreeg het *Gunpowder Plot Medall* uit de tijd van James VI en I onder handen die ik moest onderzoeken en in z'n tijd moest plaatsen. Het essay werd later op een *WordPress-site* gezet zodat iedereen het kan lezen. Dat was ontzettend interessant en leerzaam, vooral omdat de medailles nog niet allemaal eerder onderzocht worden, dus je kreeg best een verantwoordelijkheid. Een enorm goede

oefening voor mijn bachelorscriptie die ik moet schrijven in blok vier.

Om het niet al te lang te maken dan als laatste het studentenleven in Glasgow. In Utrecht krijg je overal al veel korting, maar als student in Glasgow is je studentenpas echt heilig. Je krijgt korting bij ontzettend veel restaurants, bij de film, bij veel koffietentjes en zelfs bij veel activiteitencentra zoals het *bouldering* centrum. Dat komt omdat er meer dan tweehonderd verschillende clubs en *societies* zijn, die overal korting hebben geregeld. Ontzettend fijn! Daarnaast zijn er twee studentenverenigingen vlakbij de universiteit die veel feesten en evenementen organiseren. Het leuke is dat ze geheel open zijn. Je kan binnenlopen wanneer je wilt, je kan gebruik maken van het gebouw wanneer je wilt (er staat bijvoorbeeld een snookertafel dus je kan tussen het studeren door gewoon snooker gaan spelen), er is een bar waar je de hele dag bier kan drinken en ze hebben een kantine waar je heel goedkoop warm eten kan halen. Persoonlijk vind ik dat een stuk leuker dan de gesloten verenigingen in Nederland. En dan is er nog een sportschool met zwembad en een sauna en ontzettend veel groepslessen, die je ook nog tot sporten aanzetten. Alles is op loopafstand van de universiteit dus je verveelt je geen moment.

Halloween

Als je erover nadenkt om in het buitenland te gaan studeren, zou ik Glasgow zeker overwegen! Als student heb je geweldige voordelen, je studeert in de mooiste universiteit van de wereld (vind ik), je kan een whiskyexpert worden, de mensen in Schotland kan je moeilijk verstaan, maar het zijn de meest vriendelijke mensen die je kan tegenkomen en als je even rust wilt nemen van het studeren kan je zo de natuur in. Met de bus en trein (of met de fiets) ben je zo Glasgow uit en dan beginnen de *Highlands* waar je perfect tot rust kan komen. ♦

Cheers!
Henriëtte Bloema

Interview

Sam Tollenaar

De man achter Stille Willem en StudioMassa

door Magali-Reijneveld

◆ De raps van Stille Willem en StudioMassa zijn uitgegroeid tot een zeer geliefd onderdeel van onze UHSK-cultus. Vrijwel iedere UHSK'er kent wel wat zinnen uit deze pakkende, historische raps, maar wie zit er nou eigenlijk achter al deze creativiteit? Om dit uit te zoeken reisde ik op een regenachtige maandagmiddag af naar Zwolle, waar ik had afgesproken met Sam Tollenaar (23) voor een kopje koffie.

Sam is namelijk het brein achter Studio Massa en de YouTube-kanalen StudioMassa en Massarchief. Hij komt uit Roermond, maar woont tegenwoordig in Zwolle, waar hij 4,5 jaar heeft gestudeerd. Animatie bij Artez, met een afstudeerproject afgelopen zomer. Hobby's zijn z'n werk (animatie, tekenen, filmpjes, muziek, montages maken), en verder speelt en componeert Sam muziek.

Hoi Sam, je bent jaloersmakend creatief! Hoe is dat zo gekomen?

Er is altijd een verhaal dat ik vertel als iemand me dit vraagt. Ik kom uit een gezin met vier kinderen en wij waren de enigen in de klas zonder kabeltelevisie, maar onze vader nam wel een aantal tv-programma's op, op videobanden. Die werden dus heel erg in ons hoofd geprint. Series zoals *Pingu* en *Buurman en Buurman*, allemaal VPRO. Toen we ouder werden toen werden we iets... brutaler. De series werden iets de kinderachtig, dus gingen we elkaar vermaken met onze eigen verhaaltjes. *Hij lacht.* Die waren gebaseerd op de personages die we op de videobanden hadden gezien. We hadden dus zo'n vijf series, die kneedden we allemaal bij elkaar en daar kwam een serie uit die alleen wij vieren kenden. We waren al iets ouder dus het werd nogal gewelddadig soms. Ons magnum opus was een hotel. Elke dag werd er een

nieuwe 'moord' gepleegd, dan maakten we een papiertje voor elkaar met aanwijzingen en details van de zaak. Een broertje of zusje las dat door, en ging vervolgens vragen stellen en 'getuigen' oproepen. Dan deden we alsof we een van die getuigen, die personages, waren, en uiteindelijk moest de moordzaak zo worden opgelost.

Dus daar komt die creativiteit dan misschien wel vandaan?

Ja, dat denk ik wel ja. Uiteindelijk stopte het wel toen we wat ouder werden. Op de middelbare school speelde ik eigenlijk alleen *Guitar Hero*, haha.

Op een gegeven moment ging ik ook naar de 'donkere zijde' van YouTube, en daar zag ik dat veel mensen kinderseries knipten en plakten tot heel grove dingen. Ongeveer hetzelfde wat wij deden. Ik dacht toen, dat wil ik ook, maar dan met de series die ik vroeger keek. Daar is het eigenlijk mee begonnen. Dit was rond 2009, toen was ik vijftien.

De meeste UHSK'ers kennen je dan vooral van Massarchief, want daar heb je ook wat meer geschiedenis gerelateerde filmpjes geplaatst.

Waar komt die interesse voor geschiedenis vandaan?

'Civ 5.' [computerspel Civilization 5, red.].

Ik lach. Oké, duidelijk. Vertel.

Ik ben waarschijnlijk niet de enige. Geschiedenis was al m'n favoriete vak, maar toen ik Civ deed toen begon het me ook echt te interesseren. In een van de scenario's, Scramble for Africa, kon je de Boeren spelen. Ik dacht, wie zijn dat nou, en toen ging ik het opzoeken. Het was zo cool, een soort van Wilde Westen. Ik was er zeker twee jaar alle boeken over aan het lezen. Wat ik vooral heel leuk vind is als Westerse beschavingen met inheemse beschavingen bij elkaar komen.

Mooi bruggetje om even focussen op de Stille Willem raps, waar de meesten je van kennen. Hoe kwamen de Stille Willem filmpjes tot stand? Wat is je productieproces?

Ik heb nu twee raps. Ik heb wel enige geschiedeniskennis, maar ik zoek meestal via Google naar meer informatie en daar haal ik dan woordjes uit. Ken je de tekst van de raps een beetje?

Misschien iets te goed.

Ik werk altijd op rijm, dat is mijn sleutel. Ik kan het wel uitleggen met een zin uit de rap 'Specerijen': 'Angelsaksen zijn jaloers op onze sjieke vehikels, de Ruyter maakt gestampde muisjes van jullie testikels.'

In deze rap heb ik goed nagedacht over chronologie. In het begin gebeurt er eigenlijk nog niet veel, in het tweede couplet gaat Willem op reis, in het derde couplet is hij in Indonesië. Ik wilde al die landen afaan. Na Spitsbergen komt Willem langs Engeland, dus daar dacht ik, oké, wat kan ik hier doen? Nou, Engelsen, dat klinkt zo saai, ik maak er Angelsaksen van. Toen dacht ik dat ik wel iets met Michiel de Ruyter kon doen, dus dat was mijn kernwoord. Uiteindelijk kwam ik bij De Ruyter, het hagelslagmerk. 'Hij maakt gestampde muisjes van jullie' klonk een beetje slap dus plakke ik daar 'testikels' achter. Dat werd mijn eindwoord, alleen rijmde er niet zo veel op. Toen kwam ik op 'vehikels', boten zijn vehikels: hieruit kwam dus 'jaloers op onze vehikels'. Zo ga ik bij elke zin te werk.

De tekst is 75% van het werk. Soms zit je gewoon naar je scherm te staren en weet je even niet hoe je verder moet. De beat is 15% denk ik, die maak ik ook zelf. De overige 10% is de tekst invoeren, knippen en plakken. Zelfs die 10% is al veel werk. Dan heb ik 100% toch?

Er zijn veel UHSK'ers die jouw teksten of termen vaak gebruiken. Soms gooit er iemand een GEHANDHAAFD door de kamer en op ons introductiekamp leerden de eerstejaars al dat Jan Pieterszoon Coen niks verkeerd gedaan zou hebben. Sam moet hard lachen. Doe je dat zelf ook in je echte leven? Of zijn wij erger dan jij?

Ja, jullie zijn erger. Absoluut. Maar ik wil jullie niet demotiveren! Ik ben zeer geveleid.

Wat zijn de reacties die je op de filmpjes krijgt?

Mijn vriendin vindt de eerste rap niet zo geweldig, maar de tweede luistert ze met plezier. Mijn broertjes en zusjes vinden het leuk. Als m'n zusje iets op Facebook ziet over Stille Willem stuurt ze me dat meteen. Over het algemeen is het heel goed ontvangen eigenlijk. Iedereen zegt altijd dat YouTube een gemene plek is waar je beter nooit iets kunt zeggen, maar ik ben altijd verbaasd geweest over hoe

erg dat is meegefallen bij mij. Ik heb in al die tijd maar twee negatieve reacties gehad. Maar dat kan ook een beetje komen omdat YouTube voor mij een veilige haven is. Ik heb al abonnees, dus als ik iets plaats vinden zij dat eigenlijk gegarandeerd wel leuk. Als je het op bijvoorbeeld Dumpert zou zetten zouden de reacties anders kunnen zijn. Het is een ander sfeertje.

Wat vindt jij persoonlijk de beste quote uit al je filmpjes?

'Liever onethisch dan oneetbaar.' Het klopt zo goed. Heel simpel.

Wat zijn je toekomstplannen?

Ik werk al maanden aan een animatieserie, dat is tot nu toe nog heel goed geheim gehouden. Ik heb op dit moment twee minuten af. Tja, het is animatie, het duurt lang. Ik ben nu op zoek naar een platform, en funding. Als dat niet lukt ga ik het op YouTube zetten en crowdfunden. Ik weet niet hoe veel ik kan zeggen... Wacht, wanneer komt dit uit? Rond februari.

Het zou goed kunnen dat dit dan net online staat. Ik kan wel al iets vertellen! De titel is 'Ongezellig' en het gaat over de middelbare schooltijd. Ken je misschien die serie *Big Mouth* op Netflix? Hoe ik het nu omschrijf is *Big Mouth*, maar dan goed. Ik vind die serie namelijk zelf niks, een beetje creepy en niet echt mooi om te zien. Deze serie is wat dat betreft beter. Het wordt vooral heel maf. Er kan nog van alles gebeuren, maar er is in 2018 zeker iets van te zien. Ik denk dat het heel leuk gaat worden, maar het wordt wel iets heel anders dan wat ik eerder heb gemaakt.

Op welke werk dat je tot nu toe hebt gemaakt, ben je het trotst?

De serie waar ik nu aan werk, is wel het beste wat ik ooit heb gemaakt. Ik vind mijn afstudeerfilmje eigenlijk helemaal niet zo leuk. Ik ben ook wel trots op de raps, vooral 'Specerijen' vind ik net iets beter. 'Fijn Uitgedoste Barbaar' is een warboel qua chronologie, het zijn eigenlijk gewoon wat oneliners achter elkaar. Als ik er op terug kijk denk ik wel dat die iets beter had gekund.

Heb je dat vaker?

Ja, altijd. Ik probeer altijd het beste te maken dat ik kan. En 'Specerijen' is denk ik het beste dat ik kan. Die rap heeft echt een reisverhaal. En daar scheld ik geen enkele keer in, dat vind ik ook wel goed. Soms is het een beetje té grof in de eerste. Niet dat ik iets tegen schelden heb, maar 'Specerijen' is op een andere manier hard.

Komt er een nieuwe Stille Willem?

Ja, er komt een nieuwe rap! Het wordt een soort van *rap battle*, tussen Stille Willem en Leopold II van België. Het gaat over België en Congo, 'jij bent gewoon een afvallige provincie', dat soort dingen. Weet je wat *vaporwave* is? Die muziekgenre? Dat wordt het namelijk. Met *vaporwave* gebruiken ze heel vaak jaren tachtig muziek, maar dan langzaam. Kun je raden welk lied ik heb gebruikt als beat? Denk aan het onderwerp.

Mijn kennis van muziek uit de jaren tachtig laat me in de steek, dus na een tijdje verklaapt Sam het maar.

Ken je het lied 'België' van het Goede Doel? 'Is er leven op Plutoooo' zingt hij.

Het klinkt heel goed! Ik heb het wat langzamer gedaan, het klinkt mooi. Heel zwoel. Ik kan ook wel de eerste zinnen verklappen? Ik heb er nog maar vier:

'Ik ben Willem de Stuurman, als ik rap dan spuw ik vuur man,

De wereld is een bitterbal en ik ben de frituurpan.'

Het beeld bij de rap wordt nu een soort van animatie in plaats van een photoshopje, in *vaporwave* stijl. Je weet wel, met die kleuren en standbeelden.

Wil je nog iets zeggen tegen al je fans onder de UHSK?

'Jan Pieterszoon Coen heeft niets verkeerd gedaan.' ♦

DOMunder wordt een parkeergarage

♦ **UTRECHT.** De gemeente Utrecht heeft besloten de opgravingen onder het Domplein om te bouwen tot een ondergrondse parkeergarage.

Door het toenemende toerisme en gebrek aan parkeerplekken in de stad, is de nood voor een centrale parkeergarage hoog. 'Het is eigenlijk een natuurlijke en vanzelfsprekende plek voor een ondergrondse parkeergarage, door de locatie en het feit dat het een opgraving betreft,' aldus wethouder Kees Geldof van de VVD. 'Veel dagjesmensen komen bovendien vooral naar Utrecht voor de Domtoren, en zodoende kunnen we dagelijks veel meer toeristen ontvangen, die vervolgens wanneer ze uitgeput zijn van de grote klim, gewoon in de auto kunnen stappen en naar huis kunnen knallen, het liefst ook nog met 130 kilometer per uur.'

De VVD en D66 waren het vrij snel eens over het plan, GroenLinks zag het eerst niet zitten, maar nadat werd beloofd dat er in de parkeergarage speciale parkeerplaatsen met elektrische oplaadpunt zouden worden geplaatst, waren de groene gemeenteraadsleden gerustgesteld. Lot van Hooijdonk van GroenLinks: 'Het belangrijkste vinden wij dat mensen met elektrische auto's niet worden gediscrimineerd, en dat er zoveel mogelijk elektrische auto's komen, dat is wel ons einddoel.' Ze vervolgt: 'Kijk, discriminatie is nooit goed, maar discriminatie ten opzichte

van mensen die ecologisch gezien superieur zijn aan anderen is natuurlijk uit den boze!'

Enige zorgen onder de inwoners van de stad met betrekking tot de plannen van de gemeente zijn er wel, en dan vooral uit historische hoek. Het bestuur van de amateuristische borrelvereniging de UHSK, voor een groot deel opgemaakt uit geschiedenisstudenten, laat weten eventueel tegen de plannen te zijn. De voorzitter, Esther Martens, gaf commentaar namens de vereniging: 'Ik heb onderzoek gedaan op de site van DOMunder en ben tot de conclusie gekomen dat de opgravingen tot op zekere hoogte van historisch belang zouden kunnen zijn, alhoewel ik als academisch student niet te voorbarig wil zijn in mijn conclusie, er moet altijd ruimte blijven voor meer nuancering. *Dare to be grey!*'

Ook op social media barstte er een discussie los tussen voorstanders en tegenstanders. Doordat de discussie online echter doordrenkt was met racisme, seksisme, homofobie, ontelbare ziektes, ontkenning van en oproep tot genocide, en totaal voorbijging aan het discussieonderwerp hebben we besloten er hier niet verder op in te gaan.

Ook Premier Rutte kon het niet laten om vanuit zijn vrijgezelle torentje commentaar te leveren op de situatie: 'Het is belangrijk om beslissingen in het heden niet te veroordelen met de bril van toen.' ♦

door Jesse Geurts

Tafeltennis ter ontspanning

door Huub Mol

◆ Al vanaf het begin van de Koude Oorlog waren de banden tussen China en de Verenigde Staten bekoeld geweest. Leider Mao Zedong had zijn land in een isolement gehouden na de Tweede Wereldoorlog. Bijna vijftientig jaar lang werden Amerikanen geweerd in het communistische China. Nu ook de relatie met de Sovjet-Unie minder was geworden, besloot Mao in april 1971 de deur naar de rest van de wereld langzaam te openen. Als erkende grootmacht zag hij in dat China internationale banden nodig had. Door middel van de wereldkampioenschappen tafeltennis zorgde de Chinese leider voor een bijzonder hoofdstuk in de ontspanning van de Koude Oorlog. Hij sprak van 'het kleine balletje dat de grote bal in beweging bracht'. Dit kleine balletje zou een grote betekenis gaan hebben in de wereldgeschiedenis.

Het einde van de jaren zestig was sowieso al een rustigere periode tussen de grootmachten die de Verenigde Staten en de Sovjet-Unie waren. Hoewel president Nixon van de Verenigde Staten moeite had met de situatie in de Vietnamoorlog, zaten hij en Sovjetpresident Leonid Breznev regelmatig bij elkaar om de onderlinge spanningen te verminderen. Dit leverde onder andere de *Strategic Arms Limitation Talks* en de Helsinkiakkoorden op. Dit bevorderde met name de controle en beperking op kernwapens. Dat ook de kou tussen China en de Verenigde Staten steeds meer uit de lucht verdween, was toch een aardige verrassing.

President Nixon had een omstreden status in zijn buitenlandbeleid. Al een fiks aantal jaren zat Amerika vast in de moerassige jungle van de Vietnamoorlog. Het was een strijd die voor de Verenigde Staten bijna onhandelbaar

was geworden. Nixon hield echter lang vast aan het Aziatische geweld en bleef proberen de communisten van de macht in Vietnam af te houden. Uitgerekend China was een van de grootste steunpilaren voor de communistische troepen in Noord-Vietnam. Voor de hand lag daarom niet dat China en de Verenigde Staten het beter met elkaar zouden gaan vinden.

Japan was in april 1971 het decor van de wereldkampioenschappen tafeltennis. Als erkende pingpong-grootmeesters waren de Chinese tafeltennissers grote kanshebbers op het toernooi. Het teamonderdeel werd een prooi voor de Chinezen en ook op individueel vlak werden veel medailles veroverd. Ook de Amerikanen hadden zich geplaatst en reisden af naar Azië. Puur uit interesse had de Amerikaanse manager na het toernooi toenadering gezocht om van de Chinese speelstijl te kunnen leren. Een trip van zeven dagen volgde, op vriendelijke uitnodiging van het Chinese tafeltennisteam. En van de Chinese regering onder leiding van Mao Zedong.

Het toernooi in Japan was al voorbij en werd na afloop vooral overschaduwd door de politieke wending die in het verlengstuk van het evenement zelf lag. De tiende van april ging de boeken in als de dag dat voor het eerst in meer dan twintig jaar Amerikanen aankwamen in China. Aanleiding hiervoor was een gemiste bus tijdens een van de trainingsdagen gedurende het toernooi. Het trainingscomplex in de Japanse stad Nagoya bracht de Amerikaanse en Chinese spelers dicht bij elkaar. Zo trainden Glenn Cowan en Liang Geliang nog een tijdje door na de officiële trainingstijd van beide teams. Niet wetende dat de Amerikaanse spelersbus al vertrokken was, liep Cowan naar buiten. Als een in scene gezet scenario

stond aan de overkant van de weg drievoudig wereldkampioen en sterspeler van de Chinezen Zhuang Zedong te wachten. In een vijftien minuten durende trip waarin Zhuang Cowan thuisbracht kregen de twee een speciale band.

‘Tien minuten lang hield ik mijn mond, omdat ik zo erg vasthield aan de principes die je al bijna heel je leven aanhoud’, verklaarde Zhuang in een terugblik in 2002. ‘Wij leerden van jongs af aan dat de Verenigde Staten staatsvijand nummer één was. Na lang twijfelen besloot ik Cowan aan te spreken. We konden het goed met elkaar vinden en dat leidde tot een mooi gesprek.’ Cowan ontving als souvenir van Zhuang een fraai bewerkte zijden sjaal en ook Cowan gaf een presentje aan het Chinese team. Deze presentjes waren het symbolische bewijs van de ineengesloten handen van de beide landenteams. Een dag later stonden Cowan en Zhuang in vele kranten afgebeeld. Wat gebeurde was uniek en dat begreep de buitenwereld maar al te goed. Journalisten uit alle uithoeken wilden weten hoe een Amerikaan en een Chinees samen uit een bus waren gestapt en elkaar met zoveel respect behandelden.

De twee tafeltennissers werden wereldnieuws. Op de vraag van een journalist wat Cowan samen met de Chinese sterspeler gedaan had, antwoordde de Amerikaan stellig. ‘Ik ben geïnteresseerd in culturen en mensen uit gebieden die ik totaal niet ken.’ Wanneer de journalist op listige wijze specifiek ingaat op het feit of Cowan graag China weleens zou willen zien, kan de negentienjarige tafeltennisser alleen maar antwoorden met *‘of course’*. Mede door deze ontmoeting tussen de Chinese en Amerikaanse speler gaf het Amerikaanse team te kennen graag naar China af te reizen. Toen dit bericht ook in kranten verscheen, nam de Chinese leider Mao dit serieus.

Wat volgde was een geforceerde, luxueuze vakantie van zeven dagen voor het Amerikaanse team, georganiseerd door de Chinese regering. Met onder andere bezoeken aan de Chinese Muur en het Zomerpaleis in Beijing kwamen Cowan en de zijnen flink aan hun behoeftes toe wat betreft het proeven van andere culturen. De teams speelden ook onderling wedstrijdjes. Nadat de Amerikanen thuis kwamen waren zij louter positief gestemd over de houding van de Chinezen tijdens het bezoek aan het Aziatische land. Een van de Amerikanen benadrukte het sterke geloof in een visie van de Chinezen en het prachtige landschap dat hij gezien had. *‘I made friends’* waren de

woorden van de speler die misschien wel het meeste indruk maakten.

De politieke boodschap van de Chinezen richting de Verenigde Staten was hiermee verzonden. Het antwoord kwam met de komst van Richard Nixon naar China in februari 1972. Minister van Buitenlandse Zaken Henri Kissinger had verscheidene contacten met China aangewakkerd na het bezoek van de tafeltennissers. Een aantal keer vloog hij in het geheim naar China. Nixon verbleef zeven dagen in China, bezocht meerdere steden en zou na afloop zijn trip bombarderen tot ‘het bezoek dat de wereld veranderde’.

‘Wij leerden van jongs af aan dat de Verenigde Staten staatsvijand nummer één was’

De wereld veranderde ook. China raakte meer verbonden met meerdere kapitalistische landen. Doordat de Verenigde Staten ook de Sovjet-Unie wilde betrekken in de verbeterde band met China, groeiden ook Sovjetleider Brezjnev en Mao na een aantal mindere jaren van contact weer naar elkaar toe. In een tijd dat het einde van de Koude Oorlog dichterbij leek te komen, haalden de drie grootmachten betere banden aan. Hoewel Brezjnev in 1979 Afghanistan binnenviel en er onder de opvolgers van Brezjnev en Nixon nieuwe spanningen ontstonden, geldt de detente aan het begin van de jaren zeventig als een unieke periode in de loop van de Koude Oorlog.

Onder luid gejuich van achttienduizend toeschouwers in Beijing speelden Liang Geliang en George Braithwaite de beslissende wedstrijd. Het Amerikaanse team wist de Chinezen te verslaan, hoewel de uitslag niet belangrijk was voor de nasleep van de gebeurtenis. ‘Ik ben ervan overtuigd dat mijn tegenstander me liet winnen, en daarmee het Amerikaanse team’, liet Braithwaite in aanloop naar de Olympische Spelen van 2008 in Beijing weten. Het bezoek van de Amerikanen in China staat nog steeds symbool voor verbeterde relaties tussen de twee landen die elkaar tot op heden nog steeds respecteren. Het kleine, witte balletje had de grote bal in het spel tussen de wereldwijde grootmachten in de Koude Oorlog aan het rollen gebracht. De kracht van sport lijkt soms voor niets terug te deinzen en bleek in de Koude Oorlog zelfs letterlijk de meest starre wereldsituaties in beweging te krijgen. Waar sport toch allemaal wel niet goed voor is. ♦

Hosselen met Dema

door Adem Duldar

- ◆ **Studenten en geld hebben een lastige relatie. De liefde wordt aan elkaar verklaard met ome DUO als trouwambtenaar. De virtuele handtekeningen worden gegeven. Het belooft de mooiste tijd van je leven te worden. Alles gaat zijn gangetje. Soms blijft je geliefde een tijdje weg. Je maakt je zorgen. Ook jij hebt namelijk behoeftes. Maar, zoals altijd, stelt ze je niet teleur. De 23e van de maand staat ze gewoon weer voor de deur. Tot die ene dag. Ze komt niet meer terug. Het blijkt dat ze een *gold digger* is. Ze heeft je achtergelaten met een torenhoge schuld. Je moet alles betalen. En het ergste: je hebt je studie verwaarloosd.**

Gelukkig ben jij nog bezig met je studie. Ook jij moet ooit je studieschuld terugbetalen. Beter haal je dus wel je diploma. Historici en geld? Dát is nou een sexy combinatie. Laten we eerlijk zijn, we dromen allemaal van die dikke *stack*. Van die vette kaas. Of was dat hetzelfde. Zelf droom ik van *saaf* sinds mijn elfde. In de rapografie (iets anders dan historiografie) is het een en ander geschreven over geld. De straatmannetjes kunnen als geen ander advies geven over 'dem juice'. Ik doop mezelf om tot Dema Denim en duik de *hood* in.

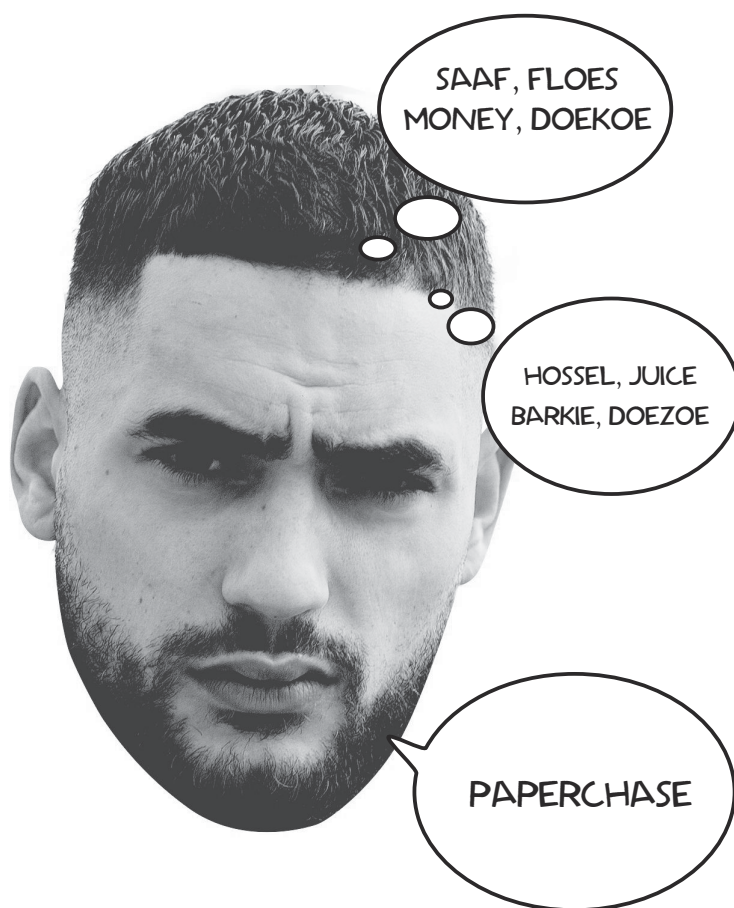
De *hossel* is het moeilijkste. Studieboeken of stappen? Volgens Sevn Alias is die keus snel gemaakt. In zijn nummer 'Kifesh', dat iets als 'hoezo?!' betekent, vraagt hij zich hardop af waarom jongens teveel stressen om die meisjes. Hij geeft het eerlijk toe, hij had ook van die tijden. Maar, zijn advies luidt: 'denk niet aan kip, je moet denken aan cijfers'. Boef daarentegen probeert van twee walletjes te eten. Hij heeft *money* in gesprek, maar die wijven houdt 'ie in de wacht. Oftewel, hij is 'gewoon op die *paperchase*'. Volgens Josylvio moeten wij studenten niet zo hypocriet doen. We zouden gierig leven, maar gooien *saaf* op die bitches. Kortom, *money over bitches*. De goede verstaander heeft begrepen dat deze tips niet erg vrouwvriendelijk zijn. We zullen er maar van uitgaan dat deze teksten in de middeleeuwen zijn geschreven. Dus, ook voor de meiden onder ons: *MOB* (*money over boys*).

Oké, je bent net afgestudeerd. Je zoekt naar die geel en die paars. Je begint wat *doekoes* te maken. Hier en daar een *barkie* (100,-). Soms een *doezoe* (1000,-). Je bent goed bezig. Ik bedoel, je geeft gas en rijdt op die linkerbaan. Het kan

zijn dat je de smaak te pakken hebt. Voor die gretige hyena's onder ons die meer willen geeft Jozo als tip: 'fuck die linkerbaan, ga vluchtstrook'. Historici die op de vluchtstrook gaan worden meestal koning of minister-president.

Je hebt onderhand genoeg gehosseld. Het is tijd om die floes te spenden. '*Better grab an umbrella. I make it rain*', zou Little Wayne gezegd hebben. Je neemt advies van SBMG. Alles moet 4x Duurder. Daniel Wellington? Doe maar een Rolex. Je laat die KIA staan en gaat voor een Range. Geen woning in een Vinex-wijk in Leidsche Rijn voor jou. Zo'n attitude noemen we ook wel Patsergedrag. Je *blowt stack*, bent op die VIP-dek en hebt een chain om je nek. Je hebt liever niet dat mensen tegen je praten. Hef zei namelijk ooit: 'Praat *money* met me of praat niet'. Aan het andere geslacht wordt nog steeds geen *money* gespend. Behalve aan je moeder. Het is essentieel dat je iets van een villa of auto koopt voor je mams. Dat schijnt te moeten.

StudyStore, dat is goed voor de kassa'. Goed voor je portemonnee is ook goed voor je hart. Die *gold diggers* maken jou niet meer benauwd. ◆

Pablo Escobar vs. José

door Max Yvo van Meer

◆ José zat alleen achter de tafel van de aanklager en voelde zich op zijn zachtst gezegd ongemakkelijk. Achter hem zat niemand en aan de kant van de verdediging zaten veertig grote kerels die niet eens hun best deden om te verbergen dat ze wapens bij zich hadden. Misschien had José aan zijn burens moeten vragen wie hij aanklaagde. De rechter keek naar de deur en wierp een ongeduldige blik richting José. De rechter had evenmin zin in deze zaak. Van buiten klonk een luide claxon en het gejuich van kinderen en de deur vloog een moment later open. Een dikke man met een nog dikkere bos haar en snor banjerde naar binnen en werd gevolgd door een groepje blijde kinderen en zijn advocaat. Hij ging zitten en de rechter glimlachte naar hem. ‘Señor Escobar! Wat fijn dat u er bent.’

Señor Escobar leunde naar achteren in zijn stoel en glimlachte. ‘Waarom ben ik hier, edelachtbare?’ De rechter keek naar José. ‘U wordt aangeklaagd door señor José.’ Pablo Escobar barstte in lachen uit en het duurde even voordat hij zich realiseerde dat het geen grap was. Hij keek José aan en José wilde het liefst door de grond zakken. ‘Wat! Waarom? Ik heb jou nog niks aangedaan...’ Escobar legde een verontrustende hoeveelheid extra nadruk op het woord ‘nog.’

De rechter keek José aan. ‘Wat is precies uw eis, señor José?’ José ging op zijn trillende benen staan en probeerde vooral niet te kotsen of flauw te vallen. ‘Euh...ik wil graag een straatverbod tegen señor Escobar...’ De rechter keek José aan alsof hij helemaal gek geworden was en José kon hem geen ongelijk geven. ‘Waarom? Komt u señor Escobar vaak tegen op straat?’ vroeg de rechter en het

publiek lachte. Waar kon zo’n arme boer nou de legendarische Pablo Escobar tegenkomen? ‘niet op straat...op mijn boerderij!’ de rechter keek verbouwereerd. ‘Pablo Escobar, de leider van het Medellín kartel, de grootste cocaïnesmokkelaar van de wereld... komt u tegen op u boerderij?’ vroeg de rechter en José knikte. ‘En ook niet op normale uren! In het holst van de nacht!’

De rechter schudde zijn hoofd. ‘Ik kan een zaak als deze niet serieus nemen...u heeft niet eens een advocaat!’ José stak zijn hand op als een schooljongetje. ‘Ik... ik had een advocaat maar die is...’

‘Vermist.’ Vulde señor Escobar aan. Hij stond op en stak zijn handen in zijn zak. ‘Als het helpt wil ik best getuigen, edelachtbare.’

Pablo Escobar nam zijn plek in de getuigenstoel en zwoer zijn eed. Señor Escobar’s advocaat stond op. ‘El patron...u bent een actief lid van uw gemeenschap...’

Escobar knikte.

‘U bent goed voor het volk...u hebt voetbalvelden laten aanleggen, geeft geld aan de armen en deze veertig goede jongens hebben een goed inkomen dankzij u, correct?’

Escobar knikte wederom.

‘U heeft zelfs een verkiezing gewonnen!’

Escobar leek niet geamuseerd met deze anekdote en de advocaat ging snel verder.

‘U heeft alleen maar het beste voor met Medellín! Waarom zou u dan deze nietszeggende boer lastigvallen?’

‘Nou ja, lastigvallen is misschien een beetje overdreven...’ Mompelde José. hij wilde liever niet een last zijn voor señor Escobar.

‘Ik heb señor José niet lastiggevalen, ik heb gewoon gebruikgemaakt van zijn oprit.’

‘Met een graafmachine! Om drie uur in de nacht!’ Flapte José eruit. En een vrachtwagen en een truck vol mensen. Maar misschien moest José maar niet te fel uit de hoek komen.

De advocaat wuifde de opmerking weg en keerde zich tot zijn cliënt. ‘Denkt u dat een straatverbod rechtvaardig is?’ ‘Als señor José denkt dat hij daarmee veiliger is, dan mag hij het zeker proberen.’

De advocaat keerde zich tot José. ‘Uw getuige.’

Anders kijken de Gringos mee met hun spionagevliegtuigjes

José bleef zitten tot de rechter zich tot hem wende. ‘Señor José, iemand moet de vragen stellen...’ José sprong op en stapte naar voren. Señor Escobar wierp hem een glimlach. ‘Señor Escobar...’

‘Señor José.’

‘U...u komt weleens langs op mijn boerderij?’ José was maar een simpele boer, hij had geen rechten gestudeerd of iets dergelijks, wat had hij anders moeten vragen?

Tot zijn stomme verbazing knikte Escobar. ‘Zo nu en dan.’ ‘Midden in de nacht?’

‘Tuurlijk. Anders kijken de gringos mee met hun spionagevliegtuigjes.’ Stelde Escobar nonchalant.

José deed niet eens de moeite om te doen alsof hij wist waar Escobar het over had.

‘Wat...wat doet u dan op mijn boerderij?’

‘Ik begraaft dingen.’ José’s maag draaide zich om. Wat kon je nou begraven? Lijken waarschijnlijk, je moest ze ergens kwijt en het Medellínkartel kwam er in om.

‘Zoals?’ Vroeg José met een trillende stem.

Escobar grijnsde weer. Een grijns die niks goeds voorspelde. ‘Geld, gringo, dollars.’

‘Wat?’ Vroeg José verbaasd.

‘Geld, keiharde knaken, cash!’

‘W...waarom? Waarom begraaft u geld op mijn boerderij?’

‘Ja, ik moet het ergens kwijt, anders eten de ratten het op waar ik bij zit.’ Mopperde Escobar.

‘Weet u hoeveel geld ik verdien per dag? Ik haal 420 miljoen binnen per week. Ik moet er wat mee en de muren van mijn huis zijn al vol en ik bezit ongeveer elk gebouw in Colombia. Ik kan het niet snel genoeg uitgeven...’

Señor Escobar heeft niks fout gedaan.

‘Dus dan begraaft u het maar op mijn boerde....420 miljoen!’ flapte José eruit.

Er verscheen een grijns op Escobar’s gezicht en hij leunde naar voren. ‘Ik run het machtigste kartel in heel Colombia...ik breng de Gringos wat ze het liefst willen hebben...cocaïne.’

José slikte. ‘Hoeveel...heeft u begraven op mijn boerderij?’ ‘600 miljoen.’

‘Sorry, zei u nou 600 miljoen?’

‘600 miljoen.’

‘oh...’

‘Zijn we klaar?’ vroeg Escobar en stond al op.

‘Wacht!’ flapte José eruit en hij had gelijk spijt van zijn toon. De blik van Escobar kon wel doden, maar het pistool dat uit zijn broekzak stak kon de klus ook wel klaren.

‘Wacht, waarom vertelt u dit in een rechtszaal?’

Pablo Escobar keek rond in de rechtszaal. ‘Heeft iemand hier wat gehoord?’

De bewakers schudden nee.

De veertig voetsoldaten schudden nee.

En zelfs de rechter schudde nee.

Tot slot richtte Escobar zijn blik op José. José voelde zich zenuwachtig en schudde zelf ook maar nee.

‘Mooi.’

José ging weer zitten en señor Escobar ging weer naast zijn advocaat zitten.

De rechter keek señor José aan. ‘Ik heb goed geluisterd en ik kan maar tot een enkele conclusie komen. Señor Escobar heeft niks fout gedaan. Daarom zal ik señor José geen straatverbod geven en voeg ik hier tevens aan toe dat Señor Escobar mag gaan en staan waar hij wilt. En als ik u wat advies mag geven, Señor José...ik zou niet in hoger beroep gaan.’

Dat was José ook zeker niet van plan.

De rechter sloeg met zijn hamer en Escobar stond op. ‘Dank u edelachtbare...en is uw rekeningnummer nog steeds hetzelfde?’ ♦

The Big Short: Wall Street voor dummmies

door Steven de Boer

FILMRECENSIE

- ◆ **Margot Robbie die in een bubbelbad een drankje ligt te drinken. Mensen die niet bekend zijn met *The Big Short* (of die de merkwaardige keuze maakten om de film zonder geluid te bekijken) zullen hier misschien aan romantische of erotische taferelen denken, maar als je de scène aandachtig hebt bekeken, weet je dat Mrs. Robbie het over rommelhypotheken en AAA-obligaties heeft. Kortom, financiële termen die aantrekkelijk verpakt zijn.**

Laat het duidelijk zijn: dit is geen recensie. *The Big Short* is een welkbekende, met lof overladen film uit 2015, en ik ga het niet over de algemene kwaliteiten van de film hebben. Het gaat er hier om hoe regisseur Adam McKay en zijn medeschrijver Charles Randolph de zeer complexe materie van de economische crisis in de V.S. van 2008, begrijpelijk maken voor de (oplettende) filmkijker.

Een belangrijke manier waarop de film dit doet, is beroemdheden moeilijke begrippen op een luchtige en begrijpbare manier uit te laten leggen. Naast Robbie passeren zangeres en actrice Selena Gomez en bekende chef-kok Anthony Bourdain de revue. Het is simpel en effectief: de kijker ziet een bekend persoon, die zich in een vrij informele setting bevindt, op zijn of haar gemak financiën uitleggen, waarbij simpele objecten, zoals een kaartspel of een vis, symbool staan voor ingewikkelde termen uit de financiële wereld. McKay kiest ervoor om deze termen expliciet uit te leggen, in plaats van deze uitleg impliciet in dialogen te verwerken. Hiervoor maakt hij de ongebruikelijke keuze om personages de vierde wand te laten doorbreken en het publiek direct aan te spreken.

Om je door deze complexe gebeurtenissen heen te loodsen, heeft de film een verteller: het personage Jared Vennett, gespeeld door Ryan Gosling. Gedurende de film kijkt hij regelmatig recht het publiek aan, of praat hij over de film heen, om context te geven bij wat er op het scherm gebeurt. Dit geeft je als kijker een gevoel van betrokkenheid, alsof Vennett zegt: 'Kom maar, ik neem je mee naar de wereld van financiën en leg het je uit.' De film neemt je serieus. Waar films als *The Wolf of Wall Street* en *Wall Street: Money Never Sleeps* vooral ingaan op de culturele en sociale aspecten van de beurs, is *The Big Short* niet bang om recht in de materie te duiken en die eenvoudig te maken.

Een bekende scène in de film is die waarin Vennett ingewikkelde concepten als tranches en CDO's uitlegt aan de hand van een Jenga-toren. Het is lichtig, grappig en, wederom, doeltreffend. Alhoewel bankiers in het echt misschien niet een dergelijk voorbeeld zouden gebruiken, helpt de torenmetafoor de film toegankelijk te maken voor het publiek. Mensen snappen hoe het weghalen van blokjes een toren kan laten vallen, en de filmmakers hoefden er alleen nog even financiële begrippen op te plakken.

The Big Short is echter niet alleen illustratief als het gaat om terminologie en constructies. Ook de bredere thema's van de economische crisis worden belicht. In een deel van de film gaat een aantal personages naar Florida, om van dichtbij te onderzoeken hoe het er aan toe gaat op de huizenmarkt. De personages (en de kijkers) worden geconfronteerd met lege huizen, waardeloze hypotheeken, corrupte makelaars en zelfs een krokodil in een zwembad. De crisis wordt van de kantoren op Wall Street naar de Amerikaanse burgers gebracht, en de kijker krijgt een

schrijnend beeld van de gevolgen van de crisis.

Deze gevolgen zijn niet belangrijk voor de nette pakken op Wall Street. Zij denken maar aan één ding: geld. Dat is een ander fenomeen dat *The Big Short* goed laat zien: er zijn geen helden in de financiële wereld. De hoofdpersonen in de film zijn egoïstische profiteurs die de huizenbubbel aan zagen komen en er rijk van werden door hun geld erop in te zetten dat de huizenmarkt zou instorten. Sommige personages voelen misschien wat morele wroeging omdat ze weten hoe desastreus de gevolgen van de crisis zullen zijn, maar uiteindelijk profiteren ze ervan. Weer wordt de filmkijker serieus genomen: net als de financiële termen worden de bankiers en beleggers je voorgeschoteld zoals ze zijn.

De film eindigt met de waarschuwing dat zo'n crisis zich in de toekomst weer voor zou kunnen doen, omdat er eigenlijk niet veel veranderd is in het financiële systeem. Of de film het hier ook bij het rechte eind heeft weet ik niet, maar mocht het zo zijn, dan weet je door *The Big Short* in ieder geval iets beter wat er allemaal gebeurt. Bovendien heeft je Jenga-toren een nieuwe functie gekregen. ♦

Met de Neus op de feiten

door Kasper Veltman

◆ 14 november 2017 - Hidr Korkmaz geniet rustig van zijn dag. Althans, rustig kan hij het nauwelijks meer noemen. Hij heeft besloten om te gaan vissen, om even al zijn zorgen van zich af te laten vallen. Een gevoel van onrust en ongemak bekruipt hem namelijk al dagen, hij moet er even tussenuit. Al priegelend aan zijn hengel, merkt Hidr dat hij nog niet echt kan ontspannen. Zijn leven is nooit meer hetzelfde geweest sinds hij een getuigenis tegen Willem Holleeder heeft afgelegd. Hij had nooit gedacht dat hij op dit moment in zijn leven ondergedoken zou zitten in Oost-Europa. Opzoek naar dat kleine moment van rust, besluit hij zijn hengel toch uit te gooien, waar hij vervolgens wordt getroffen door een enorme schok.

Het bizarre overlijden van Hidr Korkmaz, die volgens het politierapport zijn vislijn tegen een elektriciteitskabel aan had geworpen en is overleden aan de gevolgen daarvan, is er een van velen in het rijtje bijzondere sterfgevallen van getuigen in zaken van de Nederlandse *crème de la crème* van de onderwereld. Willem Holleeder, alias 'De Neus', 's lands crimineel meesterbrein, heeft er een handje van om de mensen die iets over hem weten niet te laten uitpraten. Het Nederlandse medialandschap staat dan ook vaak in het teken van Willem zijn impulsieve uitpattingen, maar weten we eigenlijk nog wel wat hem in het zadel heeft geholpen als de absolute topcrimineel van Nederland?

Willem was eigenlijk vanaf dag een de geboren kroonprins van de Nederlandse onderwereld. Geboren in de Jordaan had hij al snel een hechte groep vrienden, waarmee hij toen al aan zijn criminele imperium aan het bouwen was.

Willem en zijn vrienden lieten zich inhuren door vastgoedeigenaren. De tijd waar we het over hebben, de jaren zeventig, waren de hoogtij dagen van de krakers. Willem wist hier dan ook snel, misschien iets te letterlijk, een slaatje uit te slaan. Voor de juiste prijs ontruimden hij en zijn vrienden menig pand in Amsterdam. Lukte dat niet goedschiks, dan maar kwaadschiks. Met deze handel maakte hij snel grote stappen binnen de onderwereld. De mogelijkheden leken eindeloos en zijn netwerk bleef zich maar uitbreiden. Al snel leek Willem voor grotere dingen bestemd dan een lullig knokploegje en hij was er dan ook op gebrand om die ambitie een werkelijkheid te maken.

Toen het echter slechter ging, moesten 'Wimpie' en zijn vrienden opzoek naar een volgende klapper. Een klapper die niemand, waaronder zichzelf waarschijnlijk, had zien aankomen. Zij zouden door deze klapper het Nederlandse medialandschap dagen, zelfs weken en jaren later nog in hun greep houden. De ontvoering van Freddie Heineken en zijn chauffeur Ab Doderer, was niet alleen op papier een feit, maar werd op 9 november 1983 ook een *fait accompli*. De Nederlandse fascinatie met de boef van weleer was begonnen. Niet eerder kwamen de onder- en de bovenwereld zo dicht tot elkaar. De ontvoering van Freddie Heineken sprak tot de verbeelding. Dit was iets wat je eigenlijk alleen in films zag. Bonnie en Clyde waren ineens Willem en Cor geworden. Met veel pijn en moeite leverde het ze zelfs nog iets op. De groep ontvoerders wist vijftien miljoen gulden los te weken als losgeld, maar zou dit bedrag genoeg zijn om te kunnen ontsnappen? Twee van de vijf ontvoerders, Boellaard en Erkamps, werden direct opgepakt. Holleeder en van Hout wisten naar Frankrijk te ontsnappen. De laatste van het vijftal, Meijer,

zocht een warmer oord op en vluchtte naar Paraguay.

De Neus en Cor van Hout werden al snel opgepakt in Frankrijk. Uiteindelijk, na een hoop gerechtelijke rompslomp, werden zij door Frankrijk uitgeleverd aan Nederland. De wereld zag er toen echt anders uit, Nederland en Frankrijk hadden namelijk nog geen uitleveringsverdrag met elkaar. Via allerlei trucs probeerden de Fransen, die ook ernstig met de twee topcriminelen in hun maag zaten, van hen af te komen. Zo probeerden ze hen bijvoorbeeld “per ongeluk” in het Nederlandse deel van Sint-Maarten af te zetten in plaats van het Franse deel. Dat zou betekenen dat ze zich op Nederlands grondgebied bevonden, waar zij dan opgepakt zouden kunnen worden. Afwisselend tussen deze overplaatsingen door zaten zij in gevangenissen of hotels met huisarrest, wat later tot strafvermindering zou leiden. In 1986 lukte het toch om de twee uit te leveren aan Nederland, waar zij beiden 11 jaar cel tegemoetzagen.

Zoals het Nederland echter betaamt kwamen de twee al snel eerder vrij. In 1992 was het zo ver. Zij konden beiden weer het normale leven betreden, maar zoals we allemaal weten is dat niet hoe Willem Holleeder zijn leven inkleuring heeft gegeven. De vrijlating werd groots gevierd in het Mariott hotel in Amsterdam. Enigszins spottend werd de melodie van de Heineken reclame afgespeeld bij

hun binnenkomst. Iets anders had je ook eigenlijk niet kunnen verwachten van de man die een ontvoering tot een kunstwerk had uitgewerkt. Een man die misschien wel een van de meest invloedrijke Nederlandse zakenlieden, in een hokje van vier bij twee, weken verborgen hield voor de Nederlandse politie.

Wat is dan zo fascinerend aan Willem Holleeder? Wat is net dat ene stukje dat er voor zorgt dat vrijwel heel Nederland weet wie “De Neus” is? Waarom vallen we er met zijn allen over als “Wimpie” weer in het nieuws komt en via een omweg in verband wordt gebracht met een liquidatie, of een verdacht ongeval? Misschien is het wel omdat Willem Holleeder on-Nederlands intrigerend is en hij op zichzelf de langstlopende dramaserie op de beeldbuis is. Elke paar jaar maakt hij weer een klapper en speelt hij zichzelf weer helemaal in de kijker. Een van zijn laatste kijkcijferkanonnen was natuurlijk de hele affaire rondom het boek van zijn zus, over nota bene zijn leven. Toen op televisie bekend werd gemaakt dat hij zijn eigen zussen bedreigde vanwege dat boek, had hij het gehele medialandschap weer in zijn greep. Willem mocht dan wel ouder worden, zijn wilde haren was hij nooit verloren. Schrijven over Willem Holleeder is gevaarlijk, praten over Willem Holleeder is gevaarlijk. Zo gevaarlijk dat zelfs zijn eigen naasten niet veilig zijn voor hem. Willem, mocht je dit lezen, dit stuk is geschreven onder een pseudoniem. ♦

Van Hout en Holleeder

Het onbedoelde succes van *The Room*

door Thomas van Royen

◆ Er zijn maar weinig slechte films die, naast het feit dat ze in en in verschrikkelijk zijn, zo'n grote reputatie hebben als *The Room* (2003) van Tommy Wiseau. Veel kijkers en fans vinden dat het zoveel meer is dan alleen een film en zelfs Oscarwaardige films weten iets dergelijks nauwelijks te bereiken. *The Room* is zo slecht dat de kijker op een andere manier gaat kijken naar de film, je kijkt een film dan niet meer omdat het script, het acteerwerk of het verhaal zo fantastisch zijn, maar bijvoorbeeld omdat het laat zien wat een goede film niet hoort te zijn. Hiermee doorbreekt *The Room* elk filmgenre omdat het simpelweg nergens in past. Of het nu gaat om een romantische komedie, een actiethriller of horror, de film van Tommy Wiseau is en blijft uniek. Het is dan ook niet verassend dat het boek *The Disaster Artist* (2014), van tegenspeler Greg Sestero, en de gelijknamige film (2017) zijn uitgebracht.

Bij *The Room* wordt er, meer dan dit bij veel andere films het geval is, vooral goed gekeken naar wat er achter het witte doek schuilt. Wie zijn de acteurs? Waarom heet het *The Room* als de titel met werkelijk niets in de film te maken heeft? Naast het beantwoorden van dergelijke vragen zal ik een vluchtige beschrijving van de film geven, ondanks dat spoilers tegenwoordig een van de grootste misdaden zijn die een mens kan begaan. Hier moet je me maar op mijn woord geloven: de film wordt er niet minder leuk om. Daarnaast zal ik het belang van de film *The Disaster Artist*, door een nieuw perspectief te geven op *The Room*, behandelen.

Voordat er gekeken kan worden naar de film zelf is het belangrijk om te weten wie Tommy Wiseau, regisseur en hoofdrolspeler, nou eigenlijk is. Hier wordt het al interessant want er is bar weinig over hem bekend. Zo is het onzeker waar hij precies vandaan komt aangezien hij hier zelf tegenstrijdig over is. Zo heeft hij beweerd dat hij opgegroeid is in New Orleans en Amerikaans te zijn, wat aan zijn hevige accent te horen meteen ongeloofwaardig is, of dat hij lang geleden in Frankrijk heeft gewoond. Later heeft hij gezegd dat hij ooit vanuit Europa naar de

Verenigde Staten is geïmmigreerd, zonder prijs te geven waar hij exact vandaan komt. Tegenwoordig wordt er aangenomen dat hij afkomstig is uit Oost-Europa.

Ook over hoe Wiseau aan het geld voor de productie is gekomen heerst nog altijd onduidelijkheid. De film die 6 miljoen dollar kostte en 2000 dollar opleverde, zou Wiseau naar eigen zeggen hebben bekostigd door het opkopen van kleding en de doorverkoop ervan, en door op straat speelgoed te verkopen. Of hiermee het bedrag van 6 miljoen dollar kon worden behaald is natuurlijk nog maar de vraag maar als het om geld gaat lijkt het alsof de regisseur wel meer vreemde dingen heeft uitgehaald. Zo was er in Hollywood een advertentiebord van *The Room* langs de weg dat langer dan vijf jaar op dezelfde locatie bleef en uiteindelijk rond de 300.000 dollar kostte. Al met al lijkt het dus alsof Wiseau meer dan genoeg geld had voor de film, waar dit echter vandaan kwam is tot op heden niet bekend.

Hoe de film 6 miljoen dollar heeft kunnen kosten is een andere vraag, want zulk ontzettend goed beeldmateriaal is er niet, en de sets in de film zijn over het algemeen redelijk goedkoop opgezet. Maar dit is niet het enige wat de film zo tenenkrommend slecht maakt. Zo is het verhaal niet bijster denderend en complex: de verloofde van de hoofdrol gaat vreemd met zijn beste vriend, wat emotionele heftige gevolgen voor de hoofdrolspeler heeft. Het is dus eigenlijk een aflevering van Goede tijden, slechte tijden verwerkt in een anderhalf uur-durende film. De hoofdrol is Johnny die, zoals hierboven al is aangegeven, wordt gespeeld door Tommy Wiseau zelf. De film begint met Johnny die thuiskomt bij zijn verloofde Lisa en voor haar lingerie heeft gekocht. Het loopt na vijf minuten uiteindelijk uit op een seksscene die ontzettend cliché is. Rozenblaadjes, kaarsen en kleffe muziek komen allemaal voorbij en in combinatie met de duur van de scene leidt dit ertoe dat de kijker zich afvraagt of het niet om een pornofilm gaat. De film gaat verder met meerdere onnodige seksscenes, slecht acteerwerk dat hierin geholpen wordt door het eveneens slechte script en uiteindelijk, sorry voor de spoilers maar dat maakt voor deze film echt

niet uit, de dramatisch-bedoelde zelfmoord van Johnny na erachter te zijn gekomen dat Lisa hem bedrogen heeft.

Naast het verhaallijn zijn er meer dingen die niet weggelaten mogen worden, *The Room* is namelijk op meerdere niveaus een slechte film. Met betrekking tot het acteerwerk valt er bijvoorbeeld genoeg te zeggen. Er wordt in *The Room* ontzettend stijf geacteerd en zonder enige overtuiging worden teksten als *'were sitting on an atomic bomb'* uitgedrukt. Er moet hierbij gezegd worden dat het script hier geen verbetering in brengt. Zo komen bepaalde zaken in conversaties verder nergens meer aan het licht. Neem bijvoorbeeld het moment dat de moeder van Lisa tijdens een gesprek tussen neus en lippen door zegt dat ze borstkanker heeft, en dat haar dochter daar vervolgens totaal niet op reageert. Ook lijken bepaalde analogen niet aaneensluitend. Zo zegt Johnny als hij met zijn beste vriend Mark praat over zijn werk uit het niets: *'Anyway how is your sex life?'* En de titel van de film? Tommy Wiseau vond het zo dat een kamer een plek is waar men zich veilig kan voelen. Waarom de film om deze reden *The Room* zou moeten heten is erg vaag. Een betere verklaring is dat Wiseau het originele script bedoelde voor een toneelstuk dat in een enkele kamer gespeeld moest worden, dit heeft hij naderhand echter stevast ontkend.

De slechtheid van de film gaf mensen genoeg reden om de film keer op keer opnieuw te kijken. *The Room* is vanwege zijn slechtheid niet alleen hilarisch, het is ook nog eens absurd dat er een film bestaat die normaalgesproken de bioscopen niet zou mogen halen. Hiermee is *The Room* in vergelijking met doorsnee films zo anders dat het eigenlijk een onvergelijkbaar kunstwerk op zichzelf is. Nog steeds wordt de film in de Verenigde Staten, en soms ook in andere landen, vertoond en vullen liefhebbers, aangekleed als de personages, de bioscoopzalen. Vaak kan men Tommy Wiseau en soms ook andere castleden voor of na de voorstelling aantreffen en is hij bereid vragen te beantwoorden. Dit zijn niet de enige dingen die het kijken van *The Room* in de bioscoop een ware *happening* maken: zo worden er plastic lepels naar het scherm gegooid als de welbekende fotolijstjes met de lepels in beeld komen, en worden de teksten voluit gescandeerd.

Het enige wat *The Room* nog hoger boven zichzelf kon verheffen was een film over de film zelf. Met de toepasselijk getitelde *The Disaster Artist* van afgelopen december is dit punt op geweldige wijze bereikt. Met James Franco in de hoofdrol, die Tommy Wiseau perfect weet neer te zetten, wordt er niet alleen duidelijk wat er allemaal achter de schermen van de film gaande was, maar

wordt eveneens Wiseau geportretteerd. Met de grotendeelse naleving van de feiten in *The Disaster Artist*, ga je de regisseur niet alleen zien als een vreemde snuiter met een nogal vreemde visie, maar als een excentrieke artiest met een droom. Eigenlijk ga je Wiseau een beetje begrijpen, ja zelfs respecteren. Wat doe je als niemand je wil huren als acteur? Dan maak je je eigen film waarin je zelf de hoofdrol speelt. Is Wiseau niet net zoals iedereen iemand die iets van zijn leven wil maken en zijn dromen nastreeft? Naast dat de kijker moet lachen om de desastreuze productie van de film en de vreemde trekjes van Wiseau die hem maken tot de eigenaardige kunstenaar die hij is, voel je eveneens mee met hem als de hele bioscoopzaal in lachen uitbarst tijdens de première. Als Tommy in tranen de zaal verlaat zegt zijn beste vriend Greg Sestero hem dat geen enkele andere film, geen meesterwerk zoals van Alfred Hitchcock, ooit zo'n actieve

reactie van het publiek heeft ontvangen. Dit legt de essentie bloot van het onbedoelde succes van *The Room*: een film die goed is omdat hij zo slecht is.

The Room is, door zichzelf en door zijn ontvangst, verheven tot een ware cultfilm waar men maar nooit genoeg van lijkt te krijgen. Persoonlijk ben ik nog lang niet uitgekeken en vallen er altijd wel weer nieuwe details op die de film nog vreemder maken. Voor degenen die *The Room* nog niet heeft gezien wil ik alleen zeggen dat je een bijzonder fenomeen uit de filmwereld aan je voorbij laat gaan. Voor degenen die hem wel (meerdere malen) heeft gezien is er nu *The Disaster Artist* die perfect laat zien hoe de film gemaakt werd en waarin James Franco op geniale wijze de rol van Tommy Wiseau vertolkt. Al met al mag er gezegd worden dat de aftiteling van de beste slechtste film nog lang niet in zicht is. ♦

GELD

